

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rabinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Euday Barna**.
Társaszerkesztő: **Houkoly Thege Sándor** dr.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Gyűlések a Közteleken.

1914. 15. d. u. 4 órakor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály gyűlése.
1914. 16. d. e. 10 órakor. Számvizsgáló bizottság gyűlése.
1914. 24. d. e. 10 órakor. Állatvédő Egyesület közgyűlése.

Gazdasági tanulmányut Franciaországba.

(Felhívás a részvételre.)

Az OMGE. folyó évi június hó 7—27. napjain gazdasági társas tanulmányuti kirándulást rendez Svájcön keresztül Franciaországba. A tanulmányut célja a francia köztársaság mezőgazdasági viszonyainak és intézményeinek közvetlen szemlélet alapján, szakszerű utbaigazítások mellett való megismerése, továbbá a berni és lyoni kiállítások, a párisi tenyészállatvásár és luxusvásár beható megtekintése. A részletes tervezet megállapítása a francia földművelésügyi kormány lekötölező előzetesekkel megadott tanácsai alapján történt; az egyes részletek kiegészítésének vagy esetleges módosításának jogát fenntartja a rendezőség.

A tanulmányuton csak az OMGE. tagjai s ezek női családtagjai vehetnek részt. A résztvevők száma — a vasuti díjkedvezmények és külön kocsi elnyerhetése szempontjából — legalább 50 kell hogy legyen, de semmi esetre sem haladhatja meg a 60-at. Mivel a tanulmányut csak kellő számú jelentkezés esetén tartható meg s a társaság legkisebb létszámára nézve a rendezőségnek előre szavatosságot kell vállalnia, nagyon kérjük mindama tisztelt tagtársainkat, akik e felette érdekesnek és tanulságosnak ígérkező tanulmányuton részt szándékoznak venni, hogy mielőbb írásban vagy szóval jelentkezni.

A tanulmányut részvételi költsége személyen-

ként, Budapestről kiindulva vissza Budapestig, II. osztályú kedvezményes, csak csoportos utazásra szóló (gyorsvonati) menetdíjat, elsőrendű szállókban harmarészből egyenként, kétharmadrészből párosával való elszállásolást, elsőrendű ellátást (reggeli, villásreggeli és ebéd, a franciaországi szállókban borral együtt), a pályaudvaroktól a szállókig és vissza való szállítást, személyenként két darab kézi poggyászt szállítását és kezelését, együttes kirándulásokon és városzemplék alkalmával a kocsik, autók és vezetők költségeit, utikönyvet, tagsági jelvényt, két-két darab poggyászsámot, utimarsall és kézi poggyász kezelő költségeit, közös borralékat, kiállítási belépődíjakat és az előkészítési költségeket beleértve — a husz napi utazás egész tartamára — 900 (kilencszáz) korona.

Az írásbeli jelentkezéssel egyidejűleg — amelynek tartalmaznia kell a jelentkező tag teljes nevét (franciául is), foglalkozását, címet, lakóhelyét, postáját, az egyenként vagy páros elszállásolásra vonatkozó és a vezetőség által lehetőség szerint figyelembe veendő kívánásokat, valamint azt is, hogy az illető a MÁV. vonalain élvez-e és mennyi díjengedményt — a részvételi díj első részlete fejében 200 (kettőszáz) korona fizetendő be az OMGE. pénztárába legkésőbb május hó 16-ig. Tanulmányuti szabályzatunk értelmében a jelentkezés csak az előlog felzetésének megtörténtével tekinthető véglegesnek s a vezetőség a jelentkezéseket az előlegek beküldése sorrendjében fogja figyelembe venni. A részvételi díj második részlete, 700 (hét száz) korona pedig legkésőbb május hó 30-ig fizetendő be az OMGE. pénztárába s aki részvételi díját e határidőig be nem küldi, visszalépettnek tekintetik, befizetett előlegének visszatérítésére azonban csak a tanulmányuti számadások lezárása után s csak az általa okozott készkiadások (szállókban foglalk, előkészítési költségek) levonása után esetleg fennmaradó rész erejéig tarthat igényt. A létszám betöltése után érkező esetleges jelentkezések elfogadásáról a vezetőség szabadon határoz.

A vezetőség minden lehető el fog követni, hogy a társaság részére az egész uton külön vasuti kocsiszakaszok tartassanak fenn, kirándu-

lások alkalmával pedig kocsikon hármassával, autókban négyessel fognak a résztvevők elhelyeztetni. A társaság minden tagja csak két-két darab kézipoggyászt vihet magával, amelyek a résztvevőknek kiosztandó sorszámmal lesznek ellátandók. A vasuti személykocsikban el nem helyezhető poggyászdarabok kezelésére a vezetőség nem vállalkozik.

Az utiterv vázlata:

- Junius 7. (vasárnap) d. e. 11 órakor ismerkedési összejövetel a Közteleken, a jelvények, utikönyvek és poggyászsámok kiosztása, a vezetőség harmadik tagjának megválasztása stb. D. u. 2 órakor indulás Budapest nyugati pályaudvarról, Wien Ostbahnhofról autókön át Wien Westbahnhofra, este 7³⁰-kor továbbutazás Bern felé.
Junius 8. (hétfő) reggeli és villásreggeli a vonaton. érkezés Bernbe este 6²⁰, elszállásolás, séta a városban.
Junius 9. (kedd) a mezőgazdasági kiállítás együttes megtekintése, d. u. 4³⁰-kor elutazás Franciaország felé, érkezés Lyonba 10²⁰, elszállásolás.
Junius 10. (szerda) d. e. a város és a kiállítás megtekintése, d. u. selyemtenyésztési, kertészeti és gyümölcsészeti kirándulás a város környékére.
Junius 11. (csütörtök) indulás Lyonból 9³⁰, villásreggeli és ebéd utközben, érkezés Bordeauxba este 10¹⁵, elszállásolás.
Junius 12. (péntek) a város megtekintése, szőlészeti és borászati kirándulás, este 8²⁰ elutazás, érkezés Angoulêmebe 6³⁰, elszállásolás.
Junius 13. (szombat) indulás 8¹⁵-kor, érkezés Cognacba 9³⁰, szőlészeti kirándulás, szeszgyári üzem megtekintése, indulás vissza 7²⁰, érkezés Angoulêmebe 8³⁰.
Junius 14. (vasárnap) indulás 7³⁰, délben Le Mansban cukorrépa termesztés és gazdasági cukorgyár tanulmányozása, érkezés este Argentanba, elszállásolás.

Legelőnyösebb beszerzési forrás!!

Olajok, kenőcsök. BIZOMÁNYI SERTÉSHIZLALÁS.
Cséplési szenek, Fűkaszalók :: Aratógépek :: Répakapák.
Zsákok, ponyvák. Védő- és oltóanyagok (lépfene és sertésorbánc stb.)
Tenyészállatok. Sinapin vadrepce irtásra Clorbarium répahogár irtásra

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 29. szám

- Junius 15.** (hétfő) kocsikirándulás a pini állami ménésbe, az állami ménésbirtok megtekintése, kocsit Surdon állomásra, indulás este 6⁰⁰, érkezés 11¹² Rouenba, elszállásolás.
- Junius 16.** (kedd) a város megtekintése, kocsikirándulás valamely környékbeli gazdaságba, ló- és normandiai szarvasmarhatenyésztés tanulmányozása.
- Junius 17.** (szerda) indulás 9¹⁸, érkezés Mottevilleba 9⁴⁰, kocsikirándulás a Base aux Moines gazdaságba, egy mintautem és a legfejlettebb normandiai szarvasmarhatenyésztés tanulmányozása, kocsin vissza Mottevilleba, indulás 5⁰³, érkezés Párisba 7⁴⁴, elszállásolás.
- Junius 18—23.** (csütörtök—kedd) tartózkodás Párisban két pihenőnappal, közben a város, a tenyészállatvásár és luxusbúvár megtekintése, gazdasági kirándulások Grignonba, Versaillesbe, Fontaineblaubá, Verrièrele Buissonba, az Institut Pasteur, az Institut national agronomique, a mezőgazdasági főiskola, a francia gazdasági egyesület székházának megtekintése stb. Lesage Maurice, a francia földművelésügyi minisztérium osztályfőnökének és az általa felkért francia szakértők kalauzolása mellett, továbbá egy később megállapítandó fél napi kirándulás a percheron lothyenyésztés tanulmányozására.
- Junius 24.** (szerda) reggel indulás Epernayba, a Moët et Chandon-féle világhírű pezsgőgyár és egyes champagne-i szőlőtelepek megtekintése, estetovábbutazás Reimsbe, elszállásolás.
- Junius 25.** (csütörtök) szőlőgazdasági kirándulás és alsófoku gazdasági szakoktatás, esetleg szövetségi intézmények tanulmányozása Reims környékén.
- Junius 26.** (péntek) reggel indulás Reimsból Baselon és Zürichen át, esetleg rövid időzessel az előbbi helyen, hazafelé.
- Junius 27.** (szombat) délután érkezés Budapestre.

A végleges tervezet kidolgozása a francia földművelésügyi kormányval egyetértőleg most van folyamatban s az esetleges változások idejekorán közölni fogunk. Jelentkezések a 200 K.-ás első részlettel együtt legkésőbb f. hó 16-ig küldendők be az OMGE. titkári hivatalához, ahol *Mutschbacher* Emil dr. rendező-titkár szolgál minden közelebbi felvilágosítással.

Államvasutaink tarifareformjai.

A *Köztelek* ezévi 19-ik lapszámában e sorok írója vitatta, hogy a magyar királyi államvasutak jelenlegi kedvezőtlen üzleti bevételei főleg arra vezethetők vissza, hogy a MÁV. 1910. és 1912. évi tarifareformokat nem kellő előrelátással állapították meg.

Ezekkel szemben *Harkányi* János báró kereskedelemügyi miniszter ur tárcája költségvetésének tárgyalása alkalmából a képviselőház április 30-iki ülésében a következőket jelentette ki:

„Az egész tarifaemelés kérdését a közvélemény tuzozza és hatását, különösen a tömegáruszállítást redukáló hatását messze tulbecsüli.”

„Azt a mentséget tehát, hogy az árutarifareform okozta főleg az államvasutak bevételeinek visszaesését, nem fogadhatom el.”

Mint hogy e sorok célja nem az, hogy újból beigazoljuk a MÁV. 1910. és 1912. évi árutarifareformjainak kedvezőtlen pénzügyi hatá-

sait, legyen szabad csak arra rámutatnom, hogy a miniszter ur által felhozott statisztikai adatok rideg beállításukban, maguk is igazolják felállított tételünket.

Ugyanis a miniszter ur többek közt megemlítette, hogy a MÁV. 1912. évi áruforgalma 37'08 millió tonnát tett ki, 1913-ban pedig 38'27 milliót; az emelés tehát 3'2%-ot tesz ki. Ezze szemben a MÁV. 1913. évi áruszállítási bevételei az előző évekkel szemben még 1%-os emelést sem mutatnak fel, dacára annak, hogy a miniszter ur állítása szerint az 1—1 tonna által megtett ut hossza mindkét évben alig változott.

Mint hogy a MÁV. áruszállításából eredő bevételek rendszerint lépést tartanak a forgalom emelkedésével, az 1913. évben pedig az ellenkezőt konstatahatjuk, jogos azon feltevés, hogy e tény az 1912. évi tarifareform kedvezőtlen kihatására vezethető vissza, annál is inkább, mert az 1913. év első két hónapjában a megdrágított tarifák jutottak kifejezésre.

Ezeknek előrebocsátása után áttérünk fejtegetéseink tulajdonképpeni tárgyára.

E sorok célja felhívni az illetékes körök figyelmét arra a különös eljárásra, amelyet a MÁV. árutarifa reformjainál követ.

Iparkodni fogok az egész ügyet tárgyilagosan előadni és az aktaszzerűleg beigazolható tények egyszerű felsorolására szoritkozom.

Államvasutaink 1910. évi tarifareformjának története, röviden összefoglalva a következő:

Államháztartásunk 1909. évi költségvetésének tárgyalása alkalmából hivatalosan bejelentették, hogy „a miniszter a kivitelt tekintetében a legmesszebbmenő mérséklésre határozta el magát, a belforgalomban is csak 7%-kal akarja emelni az árutarifákat”.

E hivatalos kijelentés arra indított egyik Budapesti székeli érdekképviselőt, hogy a tervezett tarifaforgalom tárgyában sürgős felterjesztést intézzen a kereskedelemügyi miniszterhez.

E felterjesztésben kifogásolták, hogy a MÁV. árutarifáit a belforgalomban 7%-kal akarnák generaliter emelni. Kimutatták, hogy egyes árúnevek *kivitel*i tarifái is, közgazdaságunk érdekében, egyes viszonylatokban több mint 7%-kal is emelhetők volnának.

Ezzel szemben arra utaltak, hogy egyes árucikkek, mint pl. ércék, föld, trágyaneműk, vetőmagvak, tenyészállatok stb. tarifáit a belforgalomban is még le kellene szállítani.

A felterjesztés kifejtette azt, hogy a tarifaugy terén általános üdvözítő formula nincsen, csak a gyakorlat szabhatja meg a tarifapolitika helyes útját.

Mint hogy pedig a MÁV. és a kereskedelemügyi minisztérium tarifahivatalának már szervezükénél fogva sincs módjukban megállapítani azokat a támpontokat, melyeknek a tervezett tarifareformnál érvényesülniök kellene, kéri a minisztert, adjon alkalmat a gazdasági érdekképviselőnek, hogy hozzászólhassanak az árutarifák reformjához.

A felterjesztés azt is javasolta, hogy a tarifareformnak elkészültével, a magyar tarifabizottság, az osztrák államvasuti tanács mintájára, permanenciába helyeztessék azon meghagyással, hogy e bizottság magát gyakorlati emberekkel kiegészítse és kontradiktórus eljárással állapítsa meg minden fontosabb árucikk részére az egyes viszonylatokhoz engedélyezendő kedvezményeket.

Végül arra is utalt a felterjesztés, hogy Ausztria szintén és pedig hiras szerint, 60—80 millióval akarja emelni államvasutainak bevételeit.

„Biztosra vehetjük, hogy Ausztria ezen emelés jelentékeny részét elsősorban kivitelnkre a mi termelésünkre akarja áthárítani. A fenyegető veszélyt dijszabásaink reformjával lehetne

csak némiképpen elhárítani, vagy legalább ellen-súlyozni. Azért, véleményünk szerint, nem kellene sietni a tarifareformmal, várjuk be Ausztria tarifális intézkedéseit. Elhamarkodott, a gyakorlati élet szükségleteivel és Ausztriának életbe léptetendő tarifális intézkedéseivel nem számoló dijszabási reform sokkal nagyobb kárral járhatna közgazdaságunkra nézve, mint amilyen részteség érne a fiskust, ha a reform néhány hónappal későbbben lépne életbe.

E felterjesztést már az 1908. év december havában illetékes helyen benyújtották.

A kellő időben elhangzott figyelemztetéseknek azonban semmiféle gyakorlati értéke nem volt. A MÁV. 1910. évi tarifareformját, ötletszerűen, egy-két óra alatt tákolták össze.

A látszat kedvéért bemutatták ugyan e reformtervezetet mezőgazdaságunk vezető egyéniségeinek is, de természetesen nem vették figyelembe a mezőgazdasági érdekképviselők a reform ellen emelt kifogásait, illetve javaslatait.

Sokkal behatóbban tárgyalták azonban e reformot egyik gyáripari érdekképviselőben. Heteken át folytak itt a bizalmas tárgyalások az egyes érdekeltségekkel. Önként értetődik, hogy minden egyes érdekeltség iparkodott mérsekelni azon tarifák emelését, amelyek speciálisan az alkudozó felet érintették.

Az eképpen folytatott tárgyalások ellen felszólat megint a Budapesti székeli egyik érdekképviselőt. Hivatkozott az 1868:VI. t.-cikkre, amely szerint az ipar és kereskedelem érdekeinek istápolására vannak a törvény által kreált érdekképviselők. Ha szükség van felvilágosításokra, tessék a hivatalos közvegeknek ezekhez az érdekképviselőkhez véleményadás céljából fordulni. Azonban ne engedessék meg a MÁV. szakközvegeinek, hogy egyes *magán* egyesületekkel az egyes díjtételek magasságáról is alkudozásokat folytathassanak.

E felszólatásnak sem volt gyakorlati eredménye. Tény az, hogy a MÁV. 1910. évi tarifareformja egyes árucikkek tarifáit tulcsékély mértékben emelte. Ezzel szemben biztosra vehető, hogy ha a kérdéses tarifareformot nálunk is ugy tárgyalták volna, mint a kulturállamokban egyáltalában szokásos s amint ezt mezőgazdaságunk, iparunk és kereskedelmünk számos érdekképviselői szervei annak idején is kívánták, azaz a tarifareform megállapítására a gazdasági élet három termelési ága kellő és paritásos befolyást gyakorolhatott volna, a MÁV. 1910. évi tarifareformja oly bevételi többletet biztosított volna, hogy nem lett volna szükség az 1912. évi tarifareformra és nem kellene a MÁV. dijszabási hivatalainak minduntalan rávetniök magukat évek hosszu során át fennálló, az idő által is szankcionált díjkezdvevényekre és kivételes dijszabási intézkedésekre.

Legyen szabad ennek a feltevésnek az igazolására a következőket felhoznom:

Az 1910. évi tarifareform a magyar szén elég olcsó tarifáit métermázsánként maximálisan 3 fillérral drágította meg. Ennek folytán a MÁV. áruforgalmának 1/3-ére, az összes szénzállítványokra legfeljebb 1'5—1'8 millió új teher háramlott.

Ezzel szemben a MÁV. képviselői teljes joggal a következőkre utalhattak volna:

Államvasutainknál a szénnek átlagos beszerzési ára 1910-ben 45%-kal drágább volt, mint 1900-ban. E szénmegdrágítás a MÁV. 1910. évi mérlegét 12 1/2 millió koronával rontotta meg. Mint hogy a MÁV. vezetősége sem büvészmeister, kénytelen, mint az ország legnagyobb szénfogyasztója, ennek az új tehernek javarészt legnagyobb szállítójára, a szénbányákra visszahárítani.

Biztosra vehető, hogy a szénbányákon kívül

HIZOTT SERTÉSEKET
levágásra való hussertéseket és szurott sertéseket a legelőnyösebben értékesíti:

KÖKÉNYESSY & LÖWINGER
SERTÉSBIZOMÁNYI CÉG
WIEN, ST.-MARK.

Sürgőncim: Kökényessy Wien, St.-Mark.
TELEFON 76-43

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.

az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság összes képviselői el nem vitatták volna e követelés jogos voltát.

Ugyaníly módon lehetett volna érvelni a vas-kartellal szemben. Ez az ipari szervezet keresztülvitt, hogy kokszküldeményeinek fuvardíjtételeit minimális összeggel emelték. Kész gyártmányainak tarifáival egyáltalában nem törődött, mert a árúga beltölési tarifák a kartellek érdekeit szolgálják.

A MÁV. képviselője azonban arra utalhatott volna, hogy államvasutaink csak vasuti mozdonyok és kocsik és ezen járműveik alkatrészeinek beszerzésére 1909-ben 56'99 millió koronát költöttek, az ármegegyeztetés folytán aránylag leg-kevesebb 8—9 millióval többet, mint 1900-ban.

A fapár tarifális kívánságait is lehetett volna resztringálni, mert a MÁV. összes faszükséglete, különösen *talpfákban*, 10 év alatt szintén jelentékeny mértékben drágult meg.

Az igazsághoz hiven azonban rá kell mutatnom arra is, hogy a MÁV. a legtöbb mezőgazdasági terménytarifát a szomszédos és középtávolságokban szintén teljes joggal jelentékeny mértékben emelhetné volna. Államvasutaink arra utalhattak volna, hogy a megélhetési viszonyok megdrágulása folytán kénytelenek voltak, több mint 100,000 alkalmazottjuknak javadalmazását, az évek folyamán tizmilliókkal javítani. Hisz az 1907. évi üzletszámvetés egy maga több mint 30 millió koronába került. A vasutak tehát kénytelenek ezen óriási kiadási többlet javarésztét megint azon termelési ágra áthárítani, amelynek az élelmiszerek megdrágulásából eredő többlet-bevétel osztályrészül jut.

Rá kell mutatnunk arra is, hogy a MÁV.-nak egyik-másik iparág iránt tanusított nagymérvű jóindulata keservesen bosszulta meg magát önmagán ezen az iparágban. Ezt az állítást igazolja pl. cukoriparunk is.

Ez a legfontosabb iparágaink egyike, létét ugyszólván egyesegyedül a legmesszebbmenő vasuti kedvezményeknek köszönheti. Cukorrépatarifáink az összes létező tarifák legolcsóbbjai közé tartoznak s így a MÁV. a répaszállításra jelentékeny összegeket ráfizet.

Az 1910. évi tarifareform alkalmából sikerült ennek az iparágban kivívnia, hogy e reform a túlelő répatarifákat nem is tangálta, holott épp ez időtájt cukoriparunk fényesen jövedelmezett. A nagy haszon eredményezte, hogy a tőke rávetette magát új cukorgyárak alapítására; ugyanígy, hogy cukoriparunk válságba jutott és jövője sem kecsegtet szép reményekkel.

Ezzel szemben biztosra vehető, hogyha tarifapolitikusaink kellő előrelátással felkarolták volna az 1910. évi tarifareform alkalmából az annak idején megpendített eszmét, mely szerint épp cukoriparunk biztos jövője érdekében szükséges volna a cukorrépatarifák jelentékeny emelése és e tarifákat megfelelő mértékben meg is drágították volna, cukoriparunk valószínűleg kikerülhetne volna mai válságos helyzetét.

Legyen szabad arra is rámutatnom, hogy az osztrák államvasutak 1910. évi tarifái teljes egé-

szében tekintetbe vették államvasutainknak ugyanakkor életheleptetett áru díjszabását. Ezzel szemben tény az, hogy a MÁV. kereskedelmi osztályának vezetősége csak akkor szerzett tudomást az osztrák államvasutak 1910. évi árutarifáinak közgazdaságunk fontos érdekeit sértő célzatairól, amikor e díjszabásokat már áruba bocsították.

Az előadottakban a magyar királyi államvasutak 1910. évi tarifareformjának történetével csak azért foglalkoztunk részletesebben, mert e tarifareform genezise drasztikusan illusztrálja egész díjszabási ügyünk tarthatatlan voltát. De tettük ezt azért is, mert az 1910. évi tarifareform alkalmából konstatalható visszás állapotok nem egyedül állók. Ezt az állítást igazolja a magyar-adriai köteleléi díjszabások reformjának ma napirenden lévő kérdése.

Ennek az aktuális kérdésnek könnyebb megértése céljából megjegyzem, hogy a „magyar-adriai vasuti köteleléi díjszabások” közvetlen vasuti tarifákat tartalmaznak egyrészt magyar állomások, másrészt Fiume, illetve Trieszt állomások közt lebonyolódó vasuti forgalom részére.

A „magyar tengerentuli forgalom” című díjszabás pedig közvetlen, ugynevezett kombinált tarifákat tartalmaz magyar állomásokról Fiumén át lebonyolódó tengerentuli forgalom részére. E díjszabás tarifái tehát egy összegben mutatják ki főbb kiviteli cikkeink összefuvarát magyar állomásokról osztrák, illetve vámkülföldi kikötőkbe való szállítás esetén.

Megjegyzendő, hogy „a magyar-adriai köteleléi díjszabások” tarifái lényegesen olcsóbbak, mint a megfelelő viszonylatok kilométertávolsága után esedékes MÁV. helyi díjszabásának rendes tarifái; különösen olcsók a magyar-adriai köteleléi díjszabások 1. külön osztály tarifái, amely díjosztályba tudvalevőleg a gabonaművek és őrlmények vannak sorozva.

Az 1910. évi tarifareform alkalmából megígérték, hogy a magyar-adriai köteleléi díjszabásokat nem fogják megdrágítani. Ezen ígéret dacára ma e tarifákat mégis reformálni akarják.

A tervezett reform elsősorban megdrágítani akarja egyes magyar állomásoknak Fiuméig esedékes tarifáit. A reform megértése céljából előre kell bocsátanom, hogy a ma fennálló helyzet szerint az összes magyar állomások tarifái a fiumei viszonylatban néhány fillérrel olcsóbbak, mint ugyanazon állomásokról Triesztig esedékes tarifák.

Szükségtelennek tartom bővebben megindokolni, miért közgazdasági szükséglet, hogy egyetlen kikötővárosunkig esedékes tarifák olcsóbbak legyenek a triesztiéknél. Csak utalok arra, hogy Trieszt sokkal hatalmasabb kikötői géopont, mint Fiume. Triesztet sokkal több hajó látogatja meg, mint Fiumét, az elszállítási viszonyok tehát ott kedvezőbbek, mint egyetlen kikötővárosunkban. Triesztben van négy szubvencionált hajózási társaság, amely az adriai tengerhajózási forgalom lebonyolításával foglalkozik, Fiumében azonban csak egy társaság.

A fiumei nyilvános raktárhelyiségeket egy vállalat monopolizálja, Triesztben a nyilvános raktárházak egymással versenyeznek.

Mindezek után magyarázatot sem igényel az az állítás, hogy az esetben, ha a fiumei viszonylatokban épp oly magasak volnának a tarifák, mint a triesztiéknél, a magyar tengerentuli forgalom jóformán kizárólag Trieszten át venné útját.

Helyes közgazdasági érzés indította tehát az illetékes tényezőket arra, hogy évekkal ezelőtt keresztülvitték azt, miszerint nemcsak a MÁV., hanem a Déli Vasut magyar állomásainak Fiuméig esedékes vasuti tarifái kisebb-nagyobb összeggel olcsóbbak legyenek, mint ugyanazon déli vasuti állomásokról Triesztig szóló díjtételek.

A tervezett reform most egyenlősíteni akarja a Déli Vasut összes magyar állomásainak fiumei tarifáit a triesztiékekkel, azaz a fiumei tarifákat egyoldalúan emelni akarják.

Ennek természetes következménye lesz, hogy a Dunántul és Budapest tengerentuli forgalmának egy része Triest felé fog terelődni. Ugyanebbe az utirányba fog terelődni a sziszeki, illetve barcsi átrakási forgalom, tehát fa-, gabona- és liszt kivitelünk jelentékeny része is.

Megjegyzendő, hogy a tervezett tarifareformnak szükségképpen káros következménye lesz az is, hogy a MÁV. üzleti bevételei csökkenni fognak, mert a fiumei forgalom a MÁV. vonalain át irányítatik, ellenben a Déli Vasut állomásainak Trieszttel való forgalma kizárólag a Déli Vasut vonalain át veszi útját.

S ily tarifareformmal akkor állanak elő, mikor tengerentuli forgalmunk érdekében milliókkal emelik a magyar tengerhajózási társaságok szubvencióit, továbbá, midőn a milliók egész sokaságát megint beleakarják ölni a fiumei kikötő kibővítésére és kiépítésére.

A magyar-adriai díjszabások egy további reformja be akarja szüntetni Budapest és Zágráb ama kedvezményét, hogy e városok adriai tarifái néhány fillérrel olcsóbbak a barémeszerüeknél.

Helyszűke folytán nem szándékozunk részletesen foglalkozni e kedvezményes díjképzés közgazdasági szükségletével. Csak arra utalunk, hogy egyik-másik iparág épp e kedvezmény alapján létesült.

Különösnek tartjuk azonban e reformot már azért is, mert a MÁV. a déligyümölcsaukción vállalatának Budapesten összpontosított kereskedése részére évente 150,000 koronát kitevő refakciákat engedélyez (MÁV. 1914. évi díjkezdményi jogyzékének 11. és 12. tétele).

Végül a magyar-adriai díjszabásoknak olyatén reformját is tervezik, mely szerint Erdélynek Fiuméig esedékes kiviteli fa- és gabonatarifáit sok viszonylatban jelentékenyen megdrágulnának.

E kedvezményeket annak idején azért engedélyezték, mert tekintettel voltak Erdély őstermelésének kedvezőtlen termelési viszonyaira. Meg kell jegyeznünk, hogy csak épp e kedvezményes kiviteli tarifa alapján kerülhet exportra Marosvásárhely és Brassó vidékeinek zab- és tengortermése, amely főleg a dalmát partok felé veszi útját.

De Erdély őstermelésének érdekét szolgáló e mérsékelt fa- és gabonatarifák Fiume érdekét is szolgálják, mert e kikötő üzletkörébe bevonták a távolfekvő Erdélyt is.

A Dobreceni Mezőgazdasági Gépgyár Részv.-Társ.

gyártmányai:

HAZAI DRILL

háros soru vetőgép,

HORTOBÁGY DRILL

páratlan soru vetőgép,

NAPOLEON DRILL műtrágyaszórával kombinált vetőgép.

Ékek, boronák, szeoskavágók, répavágók, kapálók, morzsolók, kukoricavetőgépek stb. kiváló minőségben, alacsony árak mellett.

Kérjen árjegyzéket.

abb ellen-
m kellene
Ausztia
a gyakor-
ak életbe
a számoló
l járhatna
n vészte-
ny hónap-

december

etéseknek
nem volt.
szerűen,
e reform-
yéniségei
gyelemben
a reform

e refor-
a. Heteken
az egyes
ry minden
elni azon
az alku-

ellen fel-
ryik érdek-
t.cikkre,
n érdekei-
ltal kreált
világosítá-
zekhez az
ljából for-
a MÁV.
esületekkel
dozásokat

lati ered-
évi tarifa-
ékely mér-
ra vehető,
nk is ugy-
kban egy-
daságunk,
érdekkép-
nták, azaz
lasági élet
s befolyást
évi tarifa-
ott volna,
1912. évi
MÁV. díj-
niök magu-
idő által
kivételes

k az iga-
szén elég
málisan 3
a MÁV.
zénszállít-
uj teher

jes joggal
s beszer-
vott, mint
1910. évi
otta meg-
észmester,
bb szén-
javarészt
ra vissza-

akon kívül

St.-Maz.

tai felől
bizható
szolgái.

Arra is rá kell mutatnom, hogy a kedvezményes fa- és gabonatarifák lényeges megdrágítása a MÁV. pénzügyi érdekeit sem szolgálja. Amint már említettem, csak ezek a tarifák teszik lehetővé, hogy a szóban levő erdélyi termékek Fiume felé gravitálhatnak.

A fatarifák megdrágítása esetén e kivétel a román vasutakon át venné útját, Erdélynek ugyanis csekély gabonakivitele pedig teljesen megszűnne.

Joggal az sem állítható, hogy pl. a ma fennálló brassó- illetve gyimes-fiumei 280 filléres gabonadíjtétel anomália volna, illetve a MÁV. önköltségeit nem fedezi.

A vasuti tarifa egy kereskedői vállalat árjegyzéke, amely utóbbinak az egyes vevők részére a fennálló konjunkturák alapos figyelembevételével kell az árukat megállapítania. A jelen esetben szó van arról, hogy Erdély csekély gabonatermése egyáltalán kerülhessen kivételre, bármezzel díjmegállapításoknak itt helye nincs.

A jelen esetben önköltségekről sem lehet szó, hisz a MÁV. helyi díjszabásának rendes barémje szerint pl. a burgonyának díjtétele Gyimesről Fiuméig csak 268 fillért tesz ki.

Már az előadottak is eléggé igazolják, hogy a magyar-adriai kötetléki díjszabásoknak tervezett reformja nem emelné államvasutaink üzleti bevételeit, hanem ellenkezőleg csökkentené azokat. Emellett e reform homlokegyenest ellenkezik egyetlen kikötővárosunk vitális érdekeivel károsítaná Erdély őstermelését s végül sujtana számos ipari és kereskedői vállalatot, amelyek a reformálni szándékolt adriai tarifák alapján rendezkedtek be.

Önként felvetődik már most a kérdés, miért is kell tehát reformálni a magyar-adriai kötetléki díjszabásokat? Erre a kérdésre kénytelen vagyok azt válaszolni, hogy a reformmal beállott a MÁV. vezetősége — megengedjük öntudatlanul — Ausztria érdekeinek portálásába.

Ugyanis köztudomásu, hogy az osztrák kormány szánja a kedvezőtlen anyagi viszonyok közt levő Déli Vaspálya-társaságot. Az egyik szándékos eszköz az is volna, hogy a Déli Vasutnak juttatnának az eddigi kvótánál nagyobb forgalmat. Ezt az anyagi áldozatot akarják a MÁV-ra áthárítani és emellett, régi módszer szerint, a magyar közgazdaság rovására osztrák érdekeket is óhajtanak előmozdítani, amennyiben tengerentúli forgalmunk egy részét Fiuméről Trieszt felé mesterséges módon terelnék.

Hogy ez így van, azt maga az államvasutak kereskedelmi osztályának vezetője ismerte el, amidőn egy küldöttség előtt, amelyről később lesz szó, kijelentette, hogy az osztrák államvasutak sürgetik a magyar-adriai díjszabások megígért reformját, azzal érvelve, hogy az új magyar-adriai kötetléki díjszabásoknak késedelmes életbe léptetése hátráltatja a Déli Vasut szanálási programját is.

Mint hogy pedig ily indokolással még sem akarták plauzibilissá tenni a magyar-adriai kötetléki díjszabásoknak tervezett reformját, ki kellett ragadni e tarifák tömkelegéből egy-két kedvezményes díjképzést csak azért, hogy az „észszerűség” követelményeivel argumentálhassanak.

Végül annak illusztálásul, hogy mily alapos előtanulmányok előzték meg a tervezett reformot, megemlítem, hogy a MÁV. díjszabási osztályának állítása szerint egy kilogramm gabona sem kerül kivételre Erdély déli és nyugati részeiből Fiume felé.

Ezzel szemben rendelkezésünkre álló vasuti fuvarokmányok igazolják, hogy egy, csak két év óta fennálló fiumei gabonacég, ezen időtartam alatt 575,000 kg. zabot és tengerit

szállított a tekintetbe jövő erdélyi állomásokról Fiuméba.

Ezek után érdemesnek tartom röviden megemlékezni, a magyar-adriai tarifák tervezett reformjának eddigi történetéről is.

Körülbelül két évvel ezelőtt véletlenül tudódott, hogy az osztrák kormány olyképpen akarja az adriai kötetléki díjszabásokat reformálni, hogy e tarifák csak a külfölddel folytatott tengerentúli forgalomban legyenek érvényesek. Ellenben az adriai kikötők helybeni, valamint a dalmát kikötőkkel folytatott csereforgalom fizesse a rendes díjszabásszerű tarifákat. Az adriai tarifák illetémi reformja súlyosan érintené mezőgazdaságunk érdekét, amennyiben megdrágítaná az egyedüli, Ausztriától független kiviteli útunkat.

Az osztrák kormány unszolására a Déli Vasut vezetősége proponálta e reformot a magyar és osztrák államvasutaknak: indítványát fiskális érdekekkel és a közös vámterület összes részeinek egyenlő tarifális elbánásával indokolta meg.

A magyar államvasutak vezetősége állítólag kedvezően fogadta volna e tervet. Midőn azonban e reform által létükben veszélyeztetett fiumei érdekeltségek a legerélyesebben sikra szállottak e reform ellen, a tervet elejtették.

Másfél évvel ezelőtt a szakajtó megint közölte, hogy a magyar vasutak mégis reformálni akarják a magyar-adriai kötetléki díjszabásokat, sőt a sajtó közölte is a tervezett reformokat.

E hír hallatára felszólaltak az erdélyi mezőgazdasági egyesületek: kérték a minisztert, hogy ne hagyja jóvá e reformjavaslatot. E kívánságot azonban egyszerűen elutasították.

A szóban levő tarifareform ellen felszólalt több mint egy évvel ezelőtt a budapesti kereskedelmi és iparkamara is. Felterjesztésében kérte a minisztert, adjon lehetőséget, hogy a tervezett reformhoz hozzászólhassanak az érdekeltségek képviselői is.

E felterjesztésre azt válaszolták, hogy a reform „a lehető legteljesebb figyelembe fogja részesíteni egy a főváros, mint az ország ipari és kereskedelmi, valamint hazai tengeri kikötőnk különös érdekeit is”.

Az adott válasz nem nyugtatta meg a fővárosi érdekeltségeket. A kamara újból felírt, kérve a minisztert, hogy a kérdéses reform tárgyában szakértekezletet hívjon egybe.

Ugyaníly értelemben felírt aztán a főváros is, valamint az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság egyes érdekképviseleti is.

E felterjesztések elintézésül Harkányi kereskedelmiügyi miniszter úr arról értesítette egy budapesti kereskedelmi kamarát, mint a többi, ez ügyben felszólalt érdekképviseletet, hogy az utóbbiaknak felvilágosításra és megnyugtatóra nagy súlyt helyez, sőt részletesen megismerni kívánja az érdekeltségek kívánatait is. Ez ekből utasította a MÁV. igazgatóságát, hogy minden irányban való kellő felvilágosításról gondoskodjék.

Harkányi miniszternek sajátos viszonyaink mellett, eléggé nem méltányható állásfoglalása arra indította a budapesti kereskedelmi és iparkamarát, hogy ez ügyben szakértekezletet hívjon egybe. E szakértekezleten résztvettek a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem Budapesten székelő főbb érdekképviseleti szervei.

A szakértekezlet egyhangulag állást foglalt a tervezett reform ellen és bizottságot küldött ki a kérdés alapos tanulmányozása és a szükségesnek vélt javaslatok tételére.

Hogy feladatának eleget tehessen, e bizottság fordult a MÁV.-hoz, hogy az új adriai díjszabások egy-egy példányát adja át betekintés céljából a bizottságnak, mert az érdekelteknél termelési ágak sérelmei, kívánalmai és javaslatai csak a díj-

szabások alapos tanulmánya alapján állapíthatók meg.

Ez a kérelem azonban nem vált elintézésben részesült. Megtagadták a díjszabásokhoz való betekintést, mert az érdekelteknél a MÁV. igazgatósága minden kívánt felvilágosítással szöbelileg szolgál. De továbbá azért is, mert a díjszabások az egyes érdekeltségeknek való kiszolgáltatása rendkívül késleltetné a díjszabások életbeléptetését.

Ez a nem várt elintézés majdnem lehetetlenné tette, hogy az előbb említett bizottság komolyan eleget tehessen nehéz feladatának. Hisz az új magyar adriai kötetléki díjszabások a reformált, azaz megváltoztatott tarifák légióit tartalmazta, ezeket a tarifákat, a díjszabási hivatalokon kívül senki sem ismeri. Miképpen képzelhető el, hogy az összes termelési ágak érdekében dolgozó bizottság a megreformált tarifákra nézve adja elő sérelmeit és kívánalmait? De ismeretlen tarifákra nézve felvilágosítás sem kérhető, viszont biztosra volt vehető, hogy a MÁV. kereskedelmi osztályának vezetősége a keletlenkedő bizottságnak csak arra nézve ad felvilágosítást, amit éppen szükségesnek vél.

A szóban levő bizottság, hogy feladatának valamiképpen megfelelhessen, néhány tagját kiküldte a MÁV. igazgatóságához. Itt azonban csak a budapesti viszonylatok új tarifiát közölték a bizottsággal, a többi viszonylatban megváltoztatott tarifák közlését megtagadták, azzal érvelve, hogy ezekhez a budapesti kamarának köze nincsen.

Kijelentették azt is, hogy már tárgyaltak a fa-, malom- és vegyeszeti iparágak egyes érdekeltségeivel, sőt ezekkel megállapodásra is jutottak.

De különben is, nem tartják célszerűnek a további tárgyalásokat, mert ha életbe is léptették a tarifákat, a tarifaemeléséket által sujtott üzletágak, illetve vállalatok orvoslás céljából fordulhatnak a MÁV.-hoz. Ezekkel tárgyalva szánja meg a bizottság a méltánylást érdemlő sérelmeket.

A bizottság tudomásul vette a közölteket és eltávozott.

Annak illusztálásul, hogy a MÁV. igazgatósága által adott „minden irányban felvilágosítás” mennyire nyugtatta meg az érdekeltségeket, megemlítem, hogy a fiumei érdekeltségek egy küldöttsége e napokban tiszteltget a kereskedelmiügyi miniszter úrnál, kérve őt, hogy a tervezett tarifareformot ejtse el, mert ez Fiume vitális érdekeit sujtaná.

Szükségnek tartottam az előadottak közlését, hogy tarifiágyunk tarthatatlan voltára felhívjam az illetékes körök figyelmét.

Elvégre tarthatatlan állapot, hogy a MÁV. tarifahivatala belügynek tekintse az egész közgazdasági életet érintő tarifiágyet. Kulturálumban tarthatatlan állapot az is, hogy egyes érdekeltségek esetleg élet is veszélyeztető tarifareformokat ne a termelési ágak bizalmi embereinek összejelenlétében, hanem az illető érdekeltekkel bizalmas együttlétben tárgyalják. S végül tarthatatlan állapot az is, hogy nem engednek beleszólást a MÁV. tarifapolitikájába azoknak, akiknek számlájára és veszélyére viszik az államvasuti üzemet és akiknek, súlyos áldozatok árán, expiálniuk kell tarifahivatalaink elhamarkodott és ötletszerű intézkedéseit.

De szükségesnek tartottam az előadottak közlését azért is, mert a kérdéses két tarifareformnak tarifiapolitikánk irányítását drasztikusan illusztáló története a legkomolyabb aggodalmakra szolgáltat okot.

Ugyanis biztosra vehető, hogy a legközelebb megújítandó kereskedelmi szerződések kötésénél a közlekedésügynek sokkal nagyobb szerep fog

jutni, mint az...
nél. Ezt követ...
közlekedésből is...
szani ez a ké...
megkötendő k...

Már pedig...
zása talán ell...
esetleg fontos...
Meglehet az...
nagyvállalatok...
útján magukna...
könyörögni. M...
módon folytat...
hatalmi állásá...
ügyünk vezető...
nálni fognak a...
szakembereinek...
sikerül nekik m...
val kötendő új...
mégint közleke...
tudomány oly...
jelent a legutó...
egész közleked...

A föld forrása és

A föld áruviszo...
zatot mutatnak...
tesen csakis pare...
komplexumokat...
évben, a pénzi...
1200 koronát ig...
1100 koronás á...
Eddig az volt...
olesőbb a pénz...
most olcsóbb le...
mégis: olcsóbb...

Önkénytelenül...
is hát az oka...
elv megoldáséne...

Több apróbb...
hagyása után ké...
jelenség. Az els...
nos kiszagda, m...
tartózkodók attól...
ez utóbbi pedig...
bizonytalan jöve...
zással járó kellen...

A vagonos ki...
készpénzen is bír...
kap kedvére való...
lenne a dolgaiba...
gán kell megfizet...
sem áll helyes ará...
Hogys állna ará...
aratáskor megtör...
ként két véka bu...
telen adni egy-eg...
mezei munkáját...
10-12 korona n...
már igazán nem é...
dése sem.

Mindezeket tap...
a kiszagda, hogy...
vagy esetleg szer...
saját háza népve...

A Köztelek...
közreadott

CA

amennyiben...
ság által ki...
Erdélyt

Az 1914. éves...
készül, hogy

Holt CAT

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenyénél, emésztési és légzési szervek hurutjánál kitűnő hatásu. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedés- és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szánya-Lipóci Salvator-Corrás Vállalat.
BUDAPEST, V., RUDOLF-RAKPAI U. 32.

jutni, mint az eddigi kereskedelmi szerződések-nél. Ezt következtethetjük a külföldi szaksajtó közléseiből is. De legfontosabb szerepet fog játszani ez a kérdés az Ausztriával legközelebb megkötendő kereskedelmi kérdésben.

Már pedig tarifabizottságaink kicsinyes taktikázása talán elhallgattatja jogos magánérdekek, esetleg fontos közérdekek hangos nyilvánulását. Meglehet az is, hogy egyes üzletágaknak, illetve nagyvállalatoknak sikerül bizalmas tárgyalások útján maguknak kedvező tarifális elbánást kikönyörögni. Megengedem azt is, hogy az ilyen módon folytatott tárgyalások növelik tarifabizottságaink hatalmi állását. De köve hiszem, hogy díjszabás-ügyünk vezetői ily kicsinyes taktikázással inponálni fognak a külföld, különösen Ausztria kiváló szakembereinek és hogy ily pusztá taktikázással sikerül nekik megátolni azt is, hogy az Ausztriával kötendő új kereskedelmi szerződés ne jelentse megint közlekedésügyünk és a magyar tarifatudomány oly súlyos csődjét, mint amint jelent a legutóbb kötött kereskedelmi szerződés egész közlekedésügyi része. **H. M.**

A föld forgalmi árának esökkenése és a jelzálogkölesönök.

A föld árviszonyai határozottan esökkenő irányzatot mutatnak. Olyan földekért (természetesen csakis parcellázásra kijelölt nagyobb birtokkomplexumokat érve), melyekért még mult évben, a pénzügyi krízis idejében is 1100—1200 koronát ígértek holdanként, mámar 900—1100 koronás árajánlatokat sem láthatunk.

Eddig az volt az elméleti tétel, hogy mennél olcsóbb a pénz, annál drágább a föld s íme most olcsóbb lett a pénz, javult a pénzpiac, s mégis: olcsóbb a föld!

Önkénytelenül is kutatja az ember, hogy mi is hát az oka ennek a régi nemzetgazdasági elv megdőlésének?

Több apróbb mellékjelenség figyelmen kívül hagyása után két főokra vezethető vissza ez a jelenség. Az első ok az, hogy úgy a vagyonos kisgazda, mint pedig a földnélküli zsellér tartózkodik attól, hogy az előbbi a pénz-vagyonát, az utóbbi pedig munkája vagyoni értékét egy bizonytalan jövedelemért és ezer, a birtokszerezéssel járó kellemetlenségért — kockára tegye.

A vagyonos kisgazda, akinek módjában állana készpénzen is birtokot venni, attól fél, hogy nem kap kedvére való munkaerőt, aki igazi segítsége lenne a dolgaiban, akit kap, azt is méreg drágán kell megfizetni, amely fizetés semmiképpen sem áll helyes arányban a munkateljesítménnyel. Hogyis állna arányban, mikor a nyár folyamán aratáskor megtörtént, hogy a kisgazda naponként két véka búzát és teljes ellátást volt kénytelen adni egy-egy napszámának, hogy sürgős mezei munkáját elvégezhesse! Két véka buza 10—12 korona napszámnak felel meg; ennyit már igazán nem ér meg az aratómunkás működése sem.

Mindézeket tapasztalva, arra a tudatra ébred a kisgazda, hogy csak annyi földet tartson meg, vagy esetleg szerezzen vagyonához, amennyit saját háza népével önmaga megmunkálni képes,

mert érzi, tudja a kisgazda, hogy ha már fizetett bér munkásokkal végezteti a munkálatokat részben vagy egészben, ráfizet erősen a gazdálkodására.

A vagyontalan zsellér szintén meggondolja, hogy elcserelje-e a mindig jól fizetett és kockázatnak ki nem tett munkaerjét azzal, hogy önmagának dolgozzék számtalan esélynek kitett bizonytalan jövedelem, s rendesen drága kamatos pénzen szerzett földcsékjén.

Mint elrettentő példa áll előtte sok ezer parcellázás szomorú példája. Hiszen tudjuk, hogy mint folytak le a parcellázások pénzügyi dolgai. Legtöbb esetben az eljárás a következő volt: Egy nagyobb birtok parcellázása közhírré tétetik, rengeteg a vevő, óriási a vevőkédv, de nincs pénz! Ez nem akadály, adjak ki a jelszót a vidéki hitelintézetek, adnak ők hitelt amennyi kell. És a vevő látja, hogy tényleg szinte pénz nélkül is lehet birtokot venni.

Nem kell csak sok aláírás holmi nyomtatványokra s megvették a földet...

Szegény nép! Aláírásával rabslolgalevelét irta alá, hiszen jobbbágra lett annak a kis vidéki pénzügyintézetnek, amely a vételárat előlegezte.

De nézzünk egy példát, mely még „tisztességes” módon jött létre, hogy mint történt a vétel pénzügyi részének lebonyolítása, a vidéki bank-ügysz, mint eljáró és közvetítő „Elszámolási jegyzéke” szerint, mely egy 15 holdas parcella boldog vevőjének lett kiállítva:

Bevétel:		korona
1. A kötelezvény összege	-----	6800
2. Előlegbe adott készpénz	-----	943.47
3. Készpénzbevezetés	-----	561.43
Összesen	-----	8104.95
Kiadás:		
1. Vételári összeg	-----	7500
2. Félévi kamatra	-----	280.50
3. B-i földhitelintézet sztoratódjaja	-----	82.50
4. Ideiglenes és végleges adásvételi szerződés szerkesztési, telekkönyvi átírási, megosztási, vázrajzterképi megosztási, bankteher kitorlási, jelzálogkölesön megszerzési, telekkönyvi bekebelezési, összes eljárási költségek, továbbá szerződés, kötelezvény, tulajdonjog- és zálogjogbekebelezési kérvény bélyege, 0.7% bekebelezési illeték, B-i banki nyugta és törlési engedélykitorlási kérvény bélyege és felzeti bélyege	-----	337.60
Összesen	-----	8200.60
Levonva a bevételi fedezetet	-----	8104.95
Pótlendő készpénzben	-----	95.65

Eddig az érdekes és a parcellázás hitelügyi műveleteinek rejtelmébe is betekintést engedő ügyzési elszámolás.

No már most nézzük, mit is lehet ezen szám-tételekből megállapítani mindjárt az első pillanatra? Megállapítható például legelőször is az, hogy a vevő által tényleg a földért kifizetett és elvállalt terhek pénzértékéből az eladó csak 9—10 részt kapott, mert 10%-ot az eljárási, hitel-szerzési és egyéb költségek emésztettek föl (vételár: 7500 K., összköltség: 700 K., 9.33%). A „tízede” tehát már kivette a bank.

Megállapítható továbbá másodsor az is, hogy a vételárnak csak a 12%-a lett készpénzzel kifizetve vevő részéről, míg a felmaradó 88% hitelművelettel lett rendezve — ez látszólag

ugy tűnik fel, mintha a bank gavallér lett volna és nagy hitelt nyújtani is kész volt a kisgazdának. De nyomban lerontja az ilyen illuziót az a megállapítható tény, hogy a hitelezett 660) korona hitel után félévenként 280 kor. 50 fillér, évente tehát 561 korona nem amortizációs kamat, vagyis 8 és 1/2%-os tartozási kamat állapítottán meg, a gavallér bank nem is több, csak 8.5%-ra helyezte el a pénzt az ezer esély-lyel küzdő földműves népnél!

Tehát nem is menve tovább a következtetések levonásával: 8 1/2 százalékos kölcsönrel, 9—10%-os eljárási költségekkel és 88%-os birtokmegterheléssel éppen el lehet jutni a tönk szélére. S hogy ez minél hamarabb bekövetkezzék, elég néhány olyan év, mint az elmúlt 2—3 év; elég egy kis árvizes esztendő, elég egy kis háborús világ, amikor a munkáskeze- ket a csatasorba viszik... s a nép ott áll tel-jeesen kifosztva, tönkretéve ugyannyira, hogy meg-szökni kénytelen a saját földjéről, hiszen a leg-nagyobb erőfeszítés mellett sem képes fizetési kötelezettségeinek megfelelni!

És el is szökik, ott hagyja az agrárados a földjét, amely dobra kerül, s rendesen az ere- deti vételár 30—40%-ával olcsóbban jut eset- leg azok kezébe, akik pár év előtt a parcel- lázási hitelműveletet a népségűre égízte alatt ilyen nagy emberszeretettel és kitünő pénzügyi érzékkel lebonyolítani oly készségesek voltak.

Ebből a gyakori esetek számába menő példák- ból láthatjuk, milyen rettenetes parcellázási politika kapott nálunk lábra s milyen ellen- őrizhetetlen lassu, de biztos anyagi romlás elő- idéző támadás volt ez épp a legbecesebb nép- anyag ellen, az ellen a néposztály ellen, amely ambiciózus, törekvő volt és égett a vágtyól leg- alább egy darabkát megszerezni az édes haza földjéből s ezen biztos megélhetést biztosítani magának és családjának öreg napjaira... Hogy mennyire szolgálta és segítette a népnek ezt a nemes törekvését a legtöbb alkalommal a vidéki pénzügyintézetek hitelnyújtási politikája, az annyira kézenfekvő és előttünk nap-nap után lejtészódó szomorú valóság, amelyen csak aggódni lehet, de tovább fejtegetni fölösleges!

Ugyan melyik „jobbágnak” volt jobb dolga, annak-e, aki 7-ed, 8-ad, 9-ed vagy 10-ed részét kellett, hogy beadja az ő földesurának abból, amit neki is a jó Isten adott (1836. VII. t.-c.), vagy az a modern jobbágy, aki akár terem, akár nem, évenként és holdanként 40—50 koronás „hányadot” kell hogy beadjon a mai kor jobbágy- földesurainak: a hitelintézeteknek! Ennek a kérdésnek eldöntését mindenkinek elfogulatlan igazságérzetére bízhatjuk.

Ilyen és ehhez hasonló érzések fogják el a nép lelkét öntudatlanul is, amikor maga sem tudja talán, hogy miért, de tartózkodik ma már bankpénzen birtokot venni, nem áll kötélnék ma már a csábitásoknak sem és inkább magas napszámok mellett marad zsellér, mintsem bank- kölesön mellett földönfutó legyen.

A föld forgalmi árának esökkenéseül mint első és főokot ezt kell hogy tekintsük, de emel- lett a másik ok szintén figyelmet érdemel.

Ez pedig nem más, mint az feltünő jelenség, hogy úgy a vagyonos kisgazda, mint pedig a

A Köztelek 1914. április 11-iki számában közreadott hivatalos jelentés szerint a galántai nemzetközi versenyen a

CATERPILLAR

érte el a legkedvezőbb eredményt és mutatkozott leggazdaságosabbnak

amennyiben a legcsekélyebb benzinfogyasztással, legrövidebb idő alatt szántotta fel a hivatalos bizott- ság által kimért 5 hektár területet és pedig: egy óra alatt 1.475 kataszteri, azaz 1.962 magyar holdat és fogyasztott kataszteri holdanként nem többet mint 10.5 kg. nehézbenzint.

Az 1914. éves CATERPILLAR-modell szerkezetileg minden részében tökéletesített és oly szilárd kivitelben készült, hogy tartósság szempontjából is megfelel a fokozottabb igényeknek.

Holt CATERPILLAR Company Vezérképviselője, Budapest, V. ker., Hold-utca 15. szám

zsellér mielőtt földet vesz, számítani kezd! Már pedig ha számítgat, akkor ritkán jut arra az eredményre, hogy 1100—1200 koronát és — naeg ennél is sokszor többet — igazán meg ér-e az a föld, amelyet parcellázás útján kínálnak neki? Az utóbbi 2—3 rossz gazdasági év tapasztalatain okulva arra az eredményre jut, hogy azon a drága földön az 5—6 mázsa termés sem biztos és így bizony nagyon meggondolja ugy a gazda, mint a zsellér, hogy amaz a pénzét, emez a munkáját lekösse egy nagyon is kockázatos vállalkozásnak!

Valóban csak sajnálnunk lehet, hogy annak idején a Darányi-féle sok reményre jogosított telepítési és parcellázási törvényjavaslat csak pium pesiderium maradt s szabadon grasszáhatott azóta is földszétszaggatás anélkül, hogy a valódi célját szolgáló eredményt elérte volna. Szinte irigykedve kell néznünk a poroszokra, akik — bár nem agrárállamban élnek, mégis bírnak olyan államférfiakkal, akiknek érzékük van némi helyes nemzeti birtokpolitika iránt is — törvényjavaslatot terjesztve elő a parcellázás elfajulásának megakadályozására!

De volt még egy ilyen szomorú jelensége ezeknek az elmúlt pénzügyi válságos esztendőeknek. A köztudat eddig az volt, hogy akinek az ingatlanán jelzálogköcsön van és a zálogingatlan mindenkor tulajdonosa a rendszerint félévénként esedékes törlesztési részleteket pontosan befizeti, a hitelintézet részéről a köcsöntőke nem mondható fel.

Sajnos, az elmúlt krízis mára tanította meg az adósokat. Nagyon sok pénzintézet, még a pesti nagyobb és előkelőbb hitelintézetek is, hogy valamiképpen szorult helyzetükön segítsenek és készpénzhez jussanak, minden frügyet és képzelt joglapot felhasználhatónak vélték arra nézve, hogy üzleti ügykörükbe eső adósaikat fojtogassák és nem átalították azt, hogy épp a legkritikusabb időpontokban alapszabályokra hivatkozva, egyszerűen felmondogassák a 40—50—60 éves amortizációs jelzálogköcsönöket!

De beszéljenek a számok és a tények! Egy előkelő pesti hitelintézet — miután tudomására jutott, hogy egy ingatlan az apáról gyermekre és kiskorú unokákra szállt át s ilyképpen „a tulajdonos személyében változás” állott be — a legnagyobb cinizmussal levelet intéz az új tulajdonosokhoz, melyben ridegen értékükre adja, hogy a 100.000 koronás 50 éves amortizációs köcsönt csak azon esetben hajlandó mint köcsönt továbbra is meghagyni az ingatlanon,

„... ha ezt a köcsönt közjegyzői okiratban foglalt nyilatkozatukban átvállalják. — Mielőtt a nyilatkozat fogalmazványát elküldöm, van szerencsem felkérni, hogy sziveskedjék... átvállalási jutalék fejében 3000 koronát befizetni, a II. fokozatu kincstári illeték fejében 297 kor. 50 fillért letétbe helyezni, ... a biztosító alapra... a kötvény é. pontja értelmében 1000 koronát pénztárunknál befizetni... Amennyiben jelen felhívásunknak 30 nap alatt elég nem tétetnek, köcsönünket felmondani lennénk kénytelenek...” Aláírás „... bank, jogügyi osztálya.”

Szegény bank! Kénytelenítve van felmondani a köcsönt s miért? Mert más valaki az ingatlan tulajdonosa, mint akinek annak idején a köcsönt folyósította! Tehát e szerint jelzálogtartozásoknál személyi tartozás is szerepel s nem elegendő az, hogy a kikötött ráták pontosan fizetve legyenek. Oh nem, ez nem elég, a hitelintézet az olyan szűkös pénzvizonyok idejében nem elégedhetett meg az előre 50 évre megállapított évi törlesztési részletekkel és a 4950 koronát kitevő neki járó kamatokkal, nem, neki még alkalmi pénz is kell, nem is kevesebb, mint csak 4000 korona át-

vállalási jutalék és biztosító alap címén. Magyarán a t. hitelintézet, azért, hogy apáról gyermekre és unokákra szállt át az ingatlan, anélkül, hogy követelése bármiképp is veszélyeztetve lenne, vagyoni előnyt akart magának szerezni a legválságosabb pénzügyi időben. Az eredetileg záloglevelekben 100.000 koronát — készpénzben — 96-os árfolyam mellett csak 96.000 koronát kitevő köcsönt után, tehát a bank a legkritikusabb pénzhiányos, általános gazdasági válság idejében 10.000 koronát akart bevasalni, amiből az derül ki, hogy a hitelintézet az ő köcsönpénzért 10,5%-ot akart magának biztosítani!

Ezek a megtörtént tények elrettentő képet tárnak elénk arról, hogy mint szolgálják a produktív munkából élők filléreire fölépült bankok a közérdeket!

Persze, aki az ilyen felmondásoktól megijed s nem volt pénze arra, hogy a köcsönt visszafizesse, mit volt mit tenni fizetett, mert még mindig könnyebb 4000 koronát kiizzadni, mint 100.000 koronát visszafizetni.

És a t. hitelintézetek nagylelkűen elfogadták az alkalmi pénzt s nem mondták fel a köcsönt!

De egyszerre kellemetlenné vált a bankok helyzete azokkal az adósokkal szemben, akik hajlandók voltak visszafizetni a köcsönt, azonban nem készpénzzel, hanem a hitelintézet „saját edlogleveleivel”, ami akkoriban 80—82 koronás árfolyammal volt beszerezhető.

Ezen nem várt esetben a köcsön visszafizetése körülbelül a szóbanforgó esetben egy 80.000 koronás készpénzösszeggel megoldható lett volna, melynek következménye azonban a bankra nézve viszont az lett volna, hogy a bank elveszti nemcsak az évi zálogköcsönkamatot, hanem elveszti az alkalmi pénzt is, valamint tőkében is 16—17.000 koronát (17—18%-os tőkevesztés!), sőt oly tömegesen kaphatja vissza saját zálogleveleit, hogy ezek árfolyama — s ezzel magának a banknak hitele is — még jobban lefelé halad....

Az adósok ilyen prozociójára — a jól számító bank — nem mondta fel a köcsönt, sőt volt esze az alkalmi pénzt sem nagyon szorgalmazni!

Elaludt az egész, ugy látszik, a leközelebbi pénzválságig....

Kötelességünk nekünk, gazdáknak az ilyen jelenségeket és szomorú megfigyeléseket a jövőre nézve leszögezni!

Jó mindezeket előjegyzésbe venni arra az alkalomra, amikor a pénzintézetek és ezek elegáns sima modoru ágensei rábeszélő nyájasságokkal kínálják a köcsönt az ingatlanokra, biztosítva az ügyfeleket a lehető legkulánssabb feltételekről és a „legkellemesebb üzleti viszonyról”.

A jelzálogüzletek kezdenek ismét fellendülni s nagyon tanácsos az üzletek megkötésekor az érdekelteknek előre és kötelezőnyileg arról is gondoskodni, hogy az elmondottakhoz hasonló „kuláns” meglepetésekben ne legyen részük.

Gallay István dr.,
földbirtokos.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 3-án tartotta Aradon 50-ik rendes évi közgyűlését Zselénski Róbert gróf és Várhelyi József elnökle alatt, melyen az egyesületi tagok közül mintegy ezren vettek részt. Zselénski Róbert gróf elnöki megnyitó beszédében többek között említést tett azon mozgalomról, mely az

utóbbi években a mezőgazdasági kamarák felállítására indult meg. Szerinte a gazdák érdekképviselőiténél kérdéses sokkal célszerűbben meg lehet oldani a már meglevő vármegyei gazdasági egyesületek útján, csak a költségekhez való hozzájárulást kellene szabályozni és az egyesületeket hatósági joggal felruházni. A jövő évben lejárt vámszerződésekre vonatkozólag szükségesnek tartjuk, hogy a jelenleg érvényben levő agrárvámok, valamint kelet felől az állatbehozatal tilalma továbbra is fenntartásuk és a keleti országoknak engedélyezett buskontingens ne emeltessek. Végül megemlékezett a borkezelés és forgalomba hozatala ügyében Ausztriában életbe léptetett újabb rendszabályokról, melyekért a jelenlegi kormányoknak a magyar szőlőgazdák hálával tartoznak. Ipolyi-Keller Iván ügyvezető-titkár reflektálva az elnöknek a vámszerződésekre vonatkozó kijelentéseire, felhívta az egyesület tagjait, hogy a Magyar Gazdaszövetség által e tárgyban június hó 17-én Temesvárott tartandó közgyűlésén minél nagyobb számban vegyenek részt. Azután nagyvonalúan beszámolt az egyesület múltévi működéséről s előterjesztette az egyesület zárszámadását és a számvizsgáló-bizottság jelentését. Kemény Szilárd titkár jelentést tett az egyesületi tagok létszámában beállott változásokról, mely szerint a tagok száma a múlt évben ismét 123-mal szaporodott s előterjesztette a folyó évi költség-előirányzatot. Végül a közgyűlés a három megválasztott igazgató-választmányi tagsági helyet töltötte be.

A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 6-án tartotta igazgató-választmányi ülését Wzsek Vilmos gróf elnökle alatt, amelyen elhatározta, hogy a temesvári gazdaggyűlésen, a pozsonyi méhészeti kiállítás és kongresszuson, a szőlészeti kongresszuson Budapesten az egyesület képviselteti magát. A hercegprímástól — ha kellő anyagi támogatást kap a kormánytól — megveszi kertészeti iskola céljaira a kemencei régi vármegyeházat. Szokolja községnek hidmérleg felállításához az ebadóalpból 100 K. segélyt adni javasolt. A községi faiskolák okserű és gazdaság kezelésére tervezetet fog a törvényhatóság részére készíteni. A Ipolycece község legelőveteli ügyét pártolja és a földművelésügyi miniszternél a megadandó segély ügyében közben fog járni. Ipolyság járási mezőgazdasági bizottság előterjesztését elfogadta és az állatdíjazás helyeinek megjelölését a jövőben a bizottságtól fogja kérni.

A Nagykörösi Gazdasági Egyesület f. hó május 3-án tartotta igazgató-választmányi ülését, melyen elhatározták, hogy a miniszterileg most jóváhagyott alapszabályt kinyomtatják, s szétküldetik, továbbá, hogy az első közgyűlést május 2-ik felében tartják, melyet gazdanappal kapcsolnak össze s ezen a gazdák nyugdíj-intézményét, valamint az agrárvámvédelem ügyét fogják tárgyalni, mely célból Fáy Gyula dr. min. tanácsost és Meskó Pál gazdaszövetségi igazgatót ismertető előadás tartása végett főkérlik. Az egyesület képviselteti magát egy budapesti törzsi kongresszuson, mint a temesvári országos gazdakongresszuson utóbbival kapcsolatban tanulmánykirándulást rendez Szeged, Mezőhegyes megtekintésével és Garaboson a szarvasmarhatenyésztés, tejgazdaság és tengeriművelés tanulmányozásával. A nagykörösi piaci rendtartási szabályok létesítése ügyében az egyesület kezdeményező lépést tett; a most megindult salátázottól kezdve, az uborka és mindenféle gyümölcs piaci és forgalmi mozzanatait figyelemmel kíséreti s az ősz folyamán szaktanácskozomány

tart. Ezzel kapcsolatos és előkészítendő teendőket, melyeket Albert pénztárnok la s a titkári állásra e ben D. Bárány Ago

A Jásznagykunsági Gazdasági Egyesület az előrendezett háziipari munkák a fűzvesző-részek a seprükötésben ny tartó tanfolyam alatt a különféle háziipari gazdasági ismeretek te let 6 községben össze Az előadások vetített s a hallgatóság közö fuzet osztatott ki. A két községben lódiya marhaijázást rendez állami és egyesületi város tartandó ország sület csoportos kiránd egyesület tagjai mári jelentkeztek.

LEVÉLS

E rovatban csak a közérdeket érintő leveleket közölünk, a választ, ezért tessék először a szerkesztőhöz fordulni.

A szerkesztőséghez csak azok a levelek intézendők, amelyekben a szerkesztő elhatározta, hogy a közérdeket érintő leveleket közölje.

Külföldi gazdasági

Melyik gazdasági akadályok vannak Ausztriában? Hány év alatt lehet elvégezni és hogyan világot látni?

Felelet a 92. sz. leírásra. A gazdasági akadályok részére gazdasági tanácsot adunk. A felsőbb gazdasági tanácsot a Breslau, Göttingen, Berlin, Bonn, Berlin, Göttingen, Weihenstephan, Teschen-Liebnitz, Pragában nem lehetnek számításba nem német. A felsorolt gazdasági akadémia néven cs柏林 és Wien, a t

A felsorolt gazdasági intézetek lakóhelye után itélendő. A Bonn-Poppelsdorf, amely a rajnavideki szőlőszelvények és tanítási intézetek porosz királyság legintelligens vidékén fekszik, e különösen az állatbiológiai képzés tartózkodásu v. stefan névleg gazdaságvonal nem üti meg egé a mezőgazdasági, növényi és mezőgazdasági i gyakorlati tanulmányokra szerint legmélyebbre hatást nyújt a wien-i gazdasági felsőbb intézet beosztása olyan, hogy képzés, de teljes képzésnyújt. Sőt a felsőbb intézetetől át lehet menni egy teli felvételt valamely gazdasági intézetben vagy Münchenben től. A felsorolt intézetekre taláható Károly Részó: oktatás Magyarországon

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ,
gazdasági üzemekhez, től fűtéshez
kiválóan alkalmas
TATAI BRIKETTET

szállít a
MAGYAR ÁLTALÁNOS
KÖSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2—4.

A tatal brikett teljesen pátolja a porozt azonnal, ára azonban jóval olcsóbb. A három hatvány-uradalmában megjelölt gőzeko-próbánál II és háromnegyed hold fölhasználásához szükséges 64 kg. szállítási brikettel szemben csak 1000 kg. tatal brikett szükséges.

tart. Ezzel kapcsolatban a hulladékgyümölcs és zöldszőlők feldolgozását is beható tanulmánytárgyává téteti. Végül a titkári és pénztári teendőket, melyeket eddig ideiglenesen Zs. Tóth Albert pénztárnok látott el, ketté választották s a titkári állásra egyelőre ideiglenes minőségben D. Bárány Agostont választották meg.

A Jásznagykunszabolcsmegyei Gazdasági Egyesület az elmúlt télen három községben rendezett háziipari tanfolyamot 90 tanuló részére, akik a fűzvesző-, raffia- és gyékényfonásban s a seprűkötésben nyertek kiképzést. A 8 hétig tartó tanfolyam alatt a tanulók összesen 1848 db különböző háziipari cikket készítettek. A mezőgazdasági ismeretek terjesztése céljából az egyesület 6 községben összesen 40 előadást rendezett. Az előadások vetített képekkel voltak illusztrálva s a hallgatóság között számos ismeretterjesztő füzet osztott ki. Az egyesület a folyó évben két községben lódijazást, 4 községben szarvasmarhadíjazást rendez. A díjazásokra 4500 korona állami és egyesületi díj van kitűzve. A Temesváron tartandó országos gazdaggyűlésre az egyesület csoportos kirándulást szervez, amelyre az egyesület tagjai már eddig is nagyszámban jelentkeztek.

LEVÉLSZEKRÉNY.

En rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetések, lapreklamálások, szímváltoztatások stb. Ugyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Külföldi gazdasági akadémiák. 92. kérdés. Melyik gazdasági akadémia a legjobb Németországban vagy Ausztriában? Melyiket ajánlják leginkább? Hány év alatt lehet az illető akadémiát elvégezni és hol lehet róla bővebb főlvilágosítást kapni?

H. Z.

Felelet a 92. sz. kérdésre. Gazdasági pályára készülőkre részére gazdasági akadémiának megfelelő felsőbb gazdasági intézetek Németországban: Breslau, Göttingen, Halle, Kiel, Königsberg, Bonn, Berlin, Giessen, Leipzig, München, Hohenheim, Weihenstephan; Ausztriában: Wien, Teschen-Liechwerd, Prága, a többiek kérdéstevőre nem jöhetnek számításba, mert tanítási nyelvük nem német. A felsorolt intézetek között gazdasági akadémia néven csak Bonn, Weihenstephan és Teschen szerepelnek, kifejezetten főiskolák Berlin és Wien, a többiek a kettő között állanak.

A felsorolt gazdasági intézetek közül a kérdéstevő lakóhelye után itelve leginkább ajánlható Bonn-Poppelsdorf, amely híres egyetemi városban, a rajnavidéki szőlők közelében fekszik, felszerelése és tanítási iránya modern; Halle a porosz királyság legintenzívebb gazdaságairól híres vidékén fekszik, elsőrendű felszereléssel, különösen az állatbiológiai intézete híres; München kellemes tartózkodású város, a közeli Weihenstephan névleg gazdasági akadémia, de színvonala nem őríti meg egészen ezt a mértéket; a mezőgazdasági, növény-nemesítési, gyümölcsészeti és mezőgazdasági ipari (szesz- és söripari) gyakorlati tanulmányokra is módot ad. Ezidőszerezt legmélyebbre ható gazdasági szakképzést nyújt a wieni gazdasági főiskola, melynél a teljes végzési idő négy év. A németországi gazdasági felsőbb intézetek tanítási anyagheoztása olyan, hogy két év alatt is el lehet végezni, de teljes képzést a hároméves tanfolyam nyújt. Sőt a felév végzévtel egyik intézetről át lehet menni a másikra is. Mődjában áll tehát kérdéstevőnek és ajánlható is, egy tőli felévtel valamelyik nagyobb felsőbb gazdasági intézeten például Berlinben, Leipzigben vagy Münchenben tölteni.

A felsorolt intézetekre nézve bővebb adatok található Károly Rezső: „A gazdasági szakoktatás Magyarországon és a külföldön” című

Budapesten 1909-ben megjelent művében, ára 2 korona.

K. R.

Keményítővesztesség a zab eltartásánál. 95. kérdés. Igaz-e az, hogy a 2—3 éves zab jobb halásu a lovak takarmányozásánál, mint az 1 éves. Az egészen friss zabról természetesen nincs szó.

R. I.

Felelet a 95. sz. kérdésre. A zab keményítő-tartalma folyton apad az eltartásnál, mert ameddig a zab el nem vesztí csirázóképességét, addig szakadatlanul lélekzik, vagyis a keményítőnek kis részét szénsavvá változtatja át s ez elillan. E lélekzés annál szembetűnőbb, minél több vizet tartalmaz a zab, továbbá minél melegebb helyen fekszik s végre minél több levegővel érintkezik. A hűvös helyen magas, garmadában tartott, jól kiszáradt zab tehát kevesebb keményítőt veszít idő folytán, mint az ellenkező. Poroszországban azt állapították meg, hogy a szabályszerűen magtározott, jól kiszáradt zab az első évben 3,5, s a következő évben 1,2% súlyvesztést szenved a keményítő megfogyása folytán. Müntz pedig azt találta, hogy a szellős magtárban rak-tározott zab 2 1/3 év alatt keményítőjének 6%-át veszítette el. Eszerint tehát csak eldőlésnek minősíthetjük azt a véleményt, hogy a 2—3 éves zab jobban táplálja a lovat, mint az, mely csak néhány hónap óta van a magtárban.

Cselkó István.

Hozzászólások az állattenyésztési politikánkhoz.

Az az általános érdeklődés, amelyet a gazdaközönség az OMGE. által április hó 3-án tartott országos állattenyésztési értekezlet iránt tanúsított, nem marult ki a gyűlésen való rendkívüli nagyszámban részvételben és az ott kifejlődött nagyszabású és értékes vitában (a Köztelek a 32. szám mellékleteként közölte), hanem állattenyésztésünk fejlesztésének kérdésével és az országos értekezleten felvetett eszmékkel azóta is állandóan a legszélesebb körben foglalkozik a gazdaközönség. Ezt bizonyítják azok az állattenyésztési politikánkat tárgyaló cikkek és hozzászólások is, amelyek nagyszámban érkeznek a Köztelek szerkesztőségéhez. Ezeket az értekezleten kifejlődött vitát szervesen kiegészítő hozzászólásokat lapunk „Gazdaközönség köréből” rovatában fogjuk kivonatolva ismertetni. A hozzászólások sorát Szentiványi Józsefnek, a Gőmörnyegyei Gazdasági Egyesület tevékeny alelnökének alább közölt cikkével nyitjuk meg, amelyben az állattenyésztési politikával kapcsolatban a mezőgazdasági érdekképviselet kérdésére is kitér. Érdekes fejtegetéseit a gazdaközönség különös figyelmébe ajánljuk.

I.

Az országos állattenyésztési értekezlet lefolyásából több érdekes és értékes tanulságot meríthetünk. Elsősorban megállapítható, hogy a gyűlés olyan kitartó érdeklődés mellett folyt le, amelyre minálunk nem is igen van példa. És ez az érdeklődés nemcsak a jelenlévők részéről volt meg, de nagyon sok olyan gazdatársammal találkozom, kik az értekezleten tárgyaltak minden mozzanatát a távolból figyelemmel kísérni elvezetnek tartották. A másik nagyon figyelemreméltó jelenség, hogy az ott előterjesztett határozati javaslat a nagy többség helyeslésével találkozott. A javaslat elfogadását értékessé különösen az teszi, hogy azok a tényezők, kik az ország állattenyésztésére befolyást gyakorolni hivatottak, csekély kivétellel jelen voltak s hogy ez a határozat visszhangra talált az ország gazdaközönségének széles rétegeiben is. Ez a megnyilatkozás egyszerűen bizonyossá teszi a nagy-mértékben konzervatív irányzat félreállításának, de bizonyossá annak is, hogy a gazdaközönség befolyása az állattenyésztési politikába nem fogja hazánk állattenyésztését fejlődésében megakasztani.

Bár általában az utóbbi években elég eredményesen fejlesztették állattenyésztésünket, én

azonban még több rendszerességet és egy-egy irány mellett való nagyobb kitartást láttam volna és látok szükségesnek. Kétségtelen, hogy a gyakran változó kormányfőrégiak sok jóindulattal kezelték a mezőgazdasági viszonyaink javítására irányuló törekvést és bizonyos az is, hogy amit tettek a mezőgazdaság fejlődése érdekében, az meggyőződésük volt, csak az az óriási hiba történt meg, hogy folytonosan újabb és újabb fel-fogás lett urrá még a minisztérium egyes osztályaiban is. Ezért sok kísérlet nem jutott odáig, hogy annak sikerült vagy sikertelen voltát meg lehetett volna állapítani. Amint az egyik rendszer eltávozott, a megkezdett munka abban maradt, vagy amint az új korszak beköszöntött, egy tollvonással eltörölte a régi rendszer, sok esetben már milliókat felemészített alkotásait. Hiányzott és ma sincs meg a fokozatos fejlődést biztosító következetesség, ami pedig éppen az állattenyésztésnél rendkívül fontos.

Ahol én még magas fokozatú állattenyésztést láttam, ahol még ilyenről hallottam és olvastam, a legelső és legutolsó amit megjegyeztem a tenyésztőnek az a nyilatkozata, hogy én már 30 esztendeje, az apám, a nagyapám, az őseim mindig azt csinálták, mindig ezt az állatot tenyésztették. Vagyis a mai nagyfejlettségű tenyésztetek évtizedek, sőt évszázadok eredményei. Eltekintve az egyes természeti és éghajlati kedvező viszonyoktól, a folytonos céltudatos tenyész kiválasztás, az állandó okszerű nevelés, a jó állattenyésztés évszázados, nehéz, sok gondosságot megkövetelő munkája hozta létre az óriási termelőképesseggel bíró állatfajtákat. Vagy nem látunk-e hazánkban is példákat arra, hogy a helyesen vezetett állattenyésztés milyen szép eredményeket mutat? Nem látjuk-e meg, hogy ezek az eredmények ott találhatók fel, ahol évek hosszú során át egy bizonyos cél eléréseért dolgoztunk.

Nem rontom azonban azt a véleményt, hogy ez vagy amaz lehet Mészonban, de nem lehet másutt, mint ahogy nem kárhoztatom azokat, akik egyes kiváló fokozatú állattenyésztésű és állattenyésztést véve mértékadóul, azt mondják, hogy hazánk állattenyésztése fejlődik. Mert hiszen csak nem képzelhető el az, hogy a jó példák ne találjanak követőkre. De minden más-tól eltekintve, a legutóbbi értekezlet is amellett bizonyít, hogy lassan bár, de mégis köztudatba megy át: a termelőképesseggel szemponjtábol megítélni és választani ki a tovább tenyészendő anyagot. Vagy nem találkozunk-e már lépten-nyomon olyan tenyésztőkkel, akik a helyes törzskönyvelés jelentőségével tisztában vannak? Vagy nem tapasztaljuk-e a tejellenőrző egyesületek hódításait? Feltétlenül fejlődik állattenyésztésünk, csak nem úgy, mint ahogy azt várni lehetne.

És itt vissza kell térnem arra, hogy a mezőgazdasági viszonyok — legyen az növénytermelés vagy állattenyésztés — tartós és nagy előrehaladásának nem a folytonos irányváltoztatás, de az állandó, kitartó, céltudatos munka a lelke. A tapasztalás és ezer példa igazolja, hogy főként azok a nemzetek haladnak előre a mezőgazdasági téren, amelyeknél a gazdák maguk kezükben tartják az állattenyésztés és növénytermelés jobbá tételét és irányítását. Talán elfogult vagyok, talán többet várok a mezőgazdák önálló szerveitől, mint amennyit lehetne, de két dolgot bizonyosan tudok. Az egyik az, hogy hazánkban is a legjobb eredményeket a szervezetbe tömörített gazdák érték el az állattenyésztés terén. A másik, hogy a gazdatársadalom befolyása alatt álló irányító szerv, nem ugyan csálhatatlanul, de következetesen fogja betölteni hivatását.

Ideje volna tehát ismét megkérdezni a gazdákat, kívánják-e a törvényhozási úton megállapítandó hatáskörrel felruházott mezőgazdasági érdekképviseletet. Ahogy én a helyzetet látom, ma más lesz a felelet, mint egykor, amikor megnyilatkozni alkalmunk volt. Nem hiszem, hogy volna fölművelésügyi miniszter, aki ne kívánná az ország mezőgazdaságának hatalmas fejlődését. És akkor nem zárkozhatik el a gazdatárs-

...péteje
...szemben
...Hatvány-
...gőzke-
...gyedheid
...őpait 24
...szemben
...költség

dalom kívánsága elől, hiszen a mezőgazdák érdekképviselőinek törvénye feltétlenül elő fogja mozdítani a mezőgazdaság minden ágának haladását, anélkül, hogy az államháztartás újabb megterhelése szükségessé válnék.

Tekintsünk a jövőbe. Nem is olyan messze van az az idő, hogy az államháztartás, talán külpolitikai okok, de meg az ember igényeinek folytonosan növekedése következtében, nem fogja bírni a fegyverkezés és adminisztratív természetű szükségletek fedezését anélkül, hogy a földművelésügyi költségvetést vagy egyéb közigazdasági és kulturális célokat szolgáló intézményeket meg ne rövidítene. Vagy ha ez meg nem történik, az adófizető polgárságot kell újabb és újabb terhekkel megróni. Bármelyik eset álljon is elő, beláthatatlan következményei lesznek. Bármint lesz is, a szükségletek növekedni fognak a fejlődés arányában. És ezért a polgárság teherbíró képességének növelése fontos érdeke a nemzeteknek és egyenes kötelessége az államnak. A mezőgazdasági érdekképviselő megalkotásától elsősorban a mezőgazdasági célra hozott anyagi áldozatok nagyobb eredményeit várom, de várom a rendszeres, céltudatos, kitartó munkát az állattenyésztés és növénytermelés tökéletesítése céljából és várom a folytonosan emelkedő közszükségletek nagy részének beszerzését.

Ezért kérem gazdatársaimat, ne hagyjuk elaludni ezeket az eszméket, erősítsük ez irányú meggyőződésünket, hogy amikor majd újabb megkérdések, méltó feleletet is tudjunk adni.

(Beje.) Szent-Ivány József.

A kultuszminiszter a mezőgazdasági főiskoláról.

Jankovich Béla vallás- és közoktatásiügyi miniszter e hó 5-én elmondott képviselőházi beszédében a mezőgazdasági főiskola kérdésére is kitért s beszédének ezt a részét, egyelőre minden megjegyzés nélkül, szövegszerűen alább közöljük:

„Ha beállítatik 1916-ban az orvostani fakultás első évfolyama, Pozsonyban, lehetségessé válik, hogy kapcsolatba hozzuk azt a magyaróvári akadémiával. Tapasztaltuk az utóbbi időben, hogy fiaink közül igen sokan egyszerre végzik el a jogi fakultást és a mezőgazdaságot és mindkét kiképzésre egyszerre törekcsenek. Ha ezt egymás után végzik el, igen sok időt vesz igénybe, mert a jogi fakultás négy évig, a mezőgazdasági három évig tart. Minthogy azonban ez az arány megvan, igen kívánatosnak tartom, azt elvi szempontból is, amelyeket előbb jeleztem, hogy a különböző tudományos ismeretek egymással kapcsolatba hozassanak s különösen a politikai tudományok kapcsolatba hozassanak a mezőgazdaságiakkal.

Ez esetben a magyaróvári intézet is bekapcsolható a pozsonyi egyetem természettudományi fakultásába.

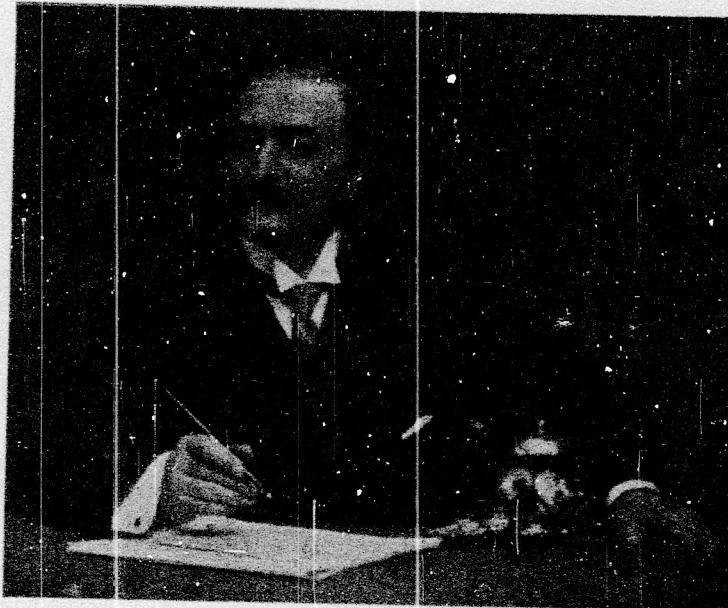
Azok a hallgatók, akik mezőgazdasági tanfolyamot akarnak végezni, kötelesek lennének Pozsonyban két esztendeig az elméleti természettudományt hallgatni. Az előkészítő tanfolyam Magyaróvárott eddig egy esztendő volt, de azt nem tartom elegendőnek. Mert hiszen mielőtt meg van adva az elméleti kiképzés a természettudományokban, kell még a laboratórium munkálatokban való kiképzés, erre pedig egy másik esztendő kell. Ezért, ha valaki a mezőgazdasági téren igazán kellő kiképzést akar elnyerni, okvetlenül szükséges az elméleti természettudományok terén a két évi kiképzés.

Ez az idő éppen elegendő arra is, hogy viszont a jogtörténelmi, közjogi és azonkívül a közgazdasági ismereteket megszerezze, amelyek ma s a két alapvizsga körébe tartoznak. Amennyi-

ben a jövőben a jogi reformmal kapcsolatban a tantárgyak elosztásával és a vizsgálati rendszer módosításával — amit kívánatosnak tartok, a legközelebbi jövőben — a négy egyetem jogi karának segítségével foglalkozni kívánok, s akkor ezen a tanterven teljesen alkalmazkodhatunk az új tanrendszerhez, hogy azontárgyak vétessenek fel a politikai oktatás terén, amelyek a két alapvizsga tárgyát fogják képezni.

Ha ezután a hallgató elvégezte a két elméleti évet Pozsonyban, akkor átmehet Magyaróvárra, mely Pozsonytól 60 km.-nyire van és ott elvégzi a kétévi gyakorlati tanfolyamot. Sőt lehetséges, hogy mivel csak 60 kilométer választja el a két helyet egymástól, ünnepnapon vagy szabadnapon átmenjen és a gyakorlati oktatásban két éven át már előre részesüljön így egyes napokon. Így a magyaróvári gazdasági akadémia bekapcsolatnék a pozsonyi egyetembe és tanárai egyetemi tanárokká nevezetnének ki. Ez költségzaporulat nélkül lehetséges, mert megtakarítások azon politikai és természettudományi tanszékek, melyek eddig Magyaróvárt szervezve voltak, megtakarítások azon épületek, melyek e célra eddig lekötve voltak és azon összes fenntartási költségek, melyek ezzel együtt jártak.

Tehát annál könnyebb lesz ugyanott egyetemi tanszéket szervezni az illető tanárok számára, mert ezt minden újabb költség nélkül tehetjük. Ha ilyen módon az illető tanuló el-

Darányi Gyula dr.

vegezte a tanfolyamot Pozsonyban és Magyaróvárt, ha akarja, kiegészítheti ezt egy további tanfolyammal Pozsonyban, jogi tárgyakkal, melyek eddig körülbelül a politikai doktorátusnak tantárgyait képezték és amelyek révén azután megkapja a képesítést arra, hogy ne csak a mezőgazdaságban, hanem a közigazgatásban is érvényes diplomát szerezzen. Ha az illető ezek alapján leteszi a doktorátust, lehet nemcsak doktor economicis, hanem economicis et politicus.

Egyes közigazgatási ágakban valóban nélkülözhetetlen ilyen képzettségű egyén alkalmazása, így elsősorban a földművelésügyi minisztériumban, ahol kívánatos, hogy mindenki, ugy a közigazgatási tantárgyakban jártas legyen, mint a mezőgazdasági alapelveket is ismerje. Azután itt van a közalapítványok kezelése a kultuszminisztériumban és ha keressük, azt hiszem találunk több más foglalkozási ágat is, ahol ez kívánatos. Haszna lesz belőle magának a közigazgatásnak is, ha a néppel szemben olyan egyének járnak el, kik a mezőgazdaságot is ex assa ismerik. Végre előnyös lesz magukra a földbirtokosokra nézve is, kiknek fiai igen gyakran előbb közigazgatási ágakban nyernek alkalmazást és csak később térnek át a mezőgazdaságra.

Azon régi idők már elmúltak, hogy ha valaki megunta a katonáskodást, vagy a közigazgatást,

elmegetett gazdának. Aki korábban gazdasági iskolát nem végzett, annak nem ajánlható, hogy későbbi korban ilyen képzettség nélkül menjen gazdának. Ha nézzük Németország mezőgazdasági fejlődését, azt látjuk, hogy alapos tudományos kiképzés képezte alapját a mezőgazdasági fejlődésnek. Ha tehát azt akarjuk, hogy Magyarország mezőgazdasága fellendüljön, akkor legalább egy intézettel kell bírunk, amely eléri az egyetemi nivót és gondoskodik arról, hogy fiaink ott valóban tudományos alapon szak-képzett gazdákká neveltessenek.

Darányi Gyula kitüntetése.

Öfelsége a király Darányi Gyula dr. ügyvédnek, az OMGE. ügyészének a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta. Ez a kitüntetés ránk nézve kedves házi örömet hozott, mert Darányi Gyulát joggal tartja az OMGE. nagy családja egyik értékes és meghitt tagjának. Idestova negyedszázad éve tölti be Darányi Gyula az OMGE.-nél az ügyészi állást, ami korántsem tartalom nélküli cím, hanem ugyszólván mindennapi tevékenységet feltételező széles munkakört jelent. Beleesik

ebbe a munkakörbe az egyesület tagsági ügyeinek és birtokállományának rendbentartása, de egyetlen jogi kérdéssel sem foglalkozott az OMGE. anélkül, hogy ki ne kérte volna Darányi tanácsát, aki a mi ügyeink számára irodájában külön asztalt tart, szívében külön helyet, mely tele van gondossággal és ügyszeretettel. Nagyforgalmu irodája vezetésének gondoljai között oly részletekig hatoló figyelmet tud szentelni minden kérdésnek, mely az OMGE. érdekeivel érintkezik, mintha ezeknek kedvező elintézésétől saját boldogulása függne. Valóban azt látom, hogy amint a tenger vizének egyetlen cseppjében benne van az egész tenger, éppen így az ember legkisebb cselekedetében is benne van az embernek egész nagysága. A Darányi szemé előtt

nincs olyan kis kérdés, melybe bele ne vinné egyéniségének legszebb erényét, mely egyúttal sikereinek is titka: az átgondoltságot, az odaadást és a teljes felelősségérzetet. Ezért rá nézve bizonyára fárasztó lenne az OMGE.-nél vállalt munkakör betöltése, ha az önzetlenség ismerné a kimerülést, ha a nemes kötelességérzet ismerné a kifáradást. Csakhogy amit az ember évtizedeken át cselekszik, abból nem lehet kiszerezni, abba nem lehet beleunni. Mert különös törvénye az emberi életnek, hogy minél több áldozatot hoztunk valakiért vagy valamiért, annál jobban ragaszkodunk hozzá. E törvény alapján tartjuk Darányi Gyulát mindinkább a miénknek, akit évtizedes munkáldozat elévülhetlen emléke családi közösségbe fűz össze az OMGE.-vel és a gazdátársadalommal.

Ne vegye rossz néven Darányi, ha nem követjük fáradozásait és képességeinek ragyogását a nézőpontunkból távolabb eső terekre. Sok dolgunk volna, ha nyo-

mon kis
amiből
Azon a
sünk, al
a meghitt
figyelem
világ zaj
szerez
nak. Ugy
kedves, r
levélenek
jól esik-
aranyos
a fa term
égnek m
fának jav

Darányi
következők

Darányi
március h
győgyi és
bernatfalvi
Budapest
mányait p
és a II. k
Ezután a j
végezvén
jogtudori,
nyert. Jog
Lajos dr. a
Darányi Igr
vezető tölt
ügyvédi m
Gazdasági F
dák Biztosít
mas léptekk
pedig 190
sokat jelen
méltányolva
kifejtett jog
cimmal tün
mint az iga
telten rész
10 évig vol
védvizsgáló
kamara vái
a legfőbb
a m. kir.
nevezetett
madik cikl
gazdasági t
Mint régi r
vesz ezen
budapesti r
Pesti ref. e
léki ref. egy
Madas ref. f
igazgató-tan
első takaré
1914-ben v
Darányi
Jolánt, néha
hírű nagy v
leányát.

Le

M

mon kísérnénk mindama tevékenységét, amiből közéletünkre haszon származik. Azon a téren ölelje át őt meleg elismerésünk, ahol egyedül a miénk s üdvözöljük a meghiit családfagot megillető szeretetteljes figyelemmel, mely nem vegyül össze a világ zajával. Nekünk talán több örömet szerez ez a kitüntetés, mint neki magának. Ugy vagyunk vele, mint a gazda a kedves, régi gyümölcsfával. Jól esik-e a fa levelének a magasból lehulló esőcsepp, jól esik-e, mikor megfürödhetik a nap aranyos sugaraiban? Nem tudom. De aki a fa termékenységét élvezzi, az hálás az égnek minden ajándékért, ami a kedves fának javára és díszére válhat.

Darányi Gyula életrajzi adatait vázlatosan a következőkben ismertetjük.

Darányi Gyula dr. született Budapesten 1863 március hó 25-én, mint néhai pusztaszentgyörgyi és tetéleni idősb Darányi Ignác és bernátfalvi Földváry Borbálának fia. Elemi iskoláit Budapesten és Sopronban, gimnáziumi tanulmányait pedig Budapesten a kegyesrendieké és a II. ker. kath. főgimnáziumban végezte. Ezután a jogi pályára lépett és jeles sikerrel végezvén el egyetemi tanulmányait, 1887-ben jogtudori, 1889-ben pedig ügyvédi oklevelet nyert. Joggyakorlatának legnagyobb részét Králik Lajos dr. a nagyhirű magánjogász és fivérének Darányi Ignácnak ügyvédi irodájában mint irodavezető töltötte le, 1890-ben azonban már önálló ügyvédi működést kezdett. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ügyészevé 1891-ben, a „Gazdák Biztosító Szövetkezetének” — ezen oly hatalmas léptekkel haladó intézetnek — jogtanácsosává pedig 1901-ben választatott meg, amely állásokat jelenleg is betölti. Utóbbi szövetkezet, méltányolva a szövetkezet alapításától kezdve kifejtett jogi működését, 1913. évben a főügyési címmel tüntette ki. Darányi kartársai, valamint az igazságügyminisztérium részéről is méltán részesült elismerésben, mert csaknem 10 évig volt választott tagja az országos ügyvédvizsgáló-bizottságnak, két ízben a budapesti kamara választmányának, 1907. év végén pedig a legfőbb ügyvédi fegyelmi bíróságnak, vagyis a m. kir. Kuria ügyvédi tanácsának tagjává neveztetett ki, mely tisztséget most már a harmadik cikluson át viseli. De egyházi és közgazdasági téren is kiváló tevékenységet fejt ki. Mint régi református család sarja élénk részt vesz ezen felekezet ügyeinek intézésében. A budapesti ref. egyházközségnek presbitere, a Pesti ref. egyházmege, valamint a Dunamelléki ref. egyházkerületnek tanácsbírája, a „Baár-Madas ref. felsőbb leányiskola és nevelőintézet” igazgató-tanácsának elnöke stb. A Pesti hazai első takarékpénztár igazgatóságának tagjává 1914-ben választatott meg.

Darányi 1893-ban nősült, nőül vevén Than Jolánt, néhai Than Károly dr.-nak, az európai hírű nagy vegytanárnak és főrendiházi tagnak leányát.

Darányi igen nagymérvű ügyvédi elfoglaltsága miatt a jogi irodalom művelésében aránylag keveset foglalkozhatott, de nagyobb fontosságú esetekben nem habozott tolat ragadni, hogy nézeteit kifejtse. Így az OMGE. kodifikációs bizottsága által az új m. polg. törvénykönyv tervezetének „Személyjogi” része adatván ki neki véleményezés végett, e részbeni feladatának kiváló sikerrel tett eleget, midőn megírta az: „Észrevételek a személyjogot tárgyaló szakaszokhoz” című értekezését, mely 1902-ben nyomtatásban is megjelent és melynek igen sok része az 1913-ban megjelent újabb miniszteri tervezet megszerkesztésénél is figyelembe vétetett.

Hosszabb idő óta tagja a kuria ügyvédi tanácsának s főképpen ebbeli működését méltányolták a jelen kitüntetés alkalmával.

Mint jogászt, világos és gyors judicium, mint ügyvédet szakképzettség és lelkiismeretes munka jellemzi. Irodája egy új ügyvédnemzedéknek volt tanító iskolája, mely számos kiváló jogászt adott az országnak.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	1321
Gazdasági tanulmányt Franciaországba	1321
Allanvasutaink tarifareformjai	1322
A föld forgalmi árának esőkenése és a jelzálogkölcsönök	1325
Hozzászólások az állattenyésztési politikánkhoz	1327
A kultuszminiszter a mezőgazdasági főiskoláról	1328
Darányi Gyula kitüntetése	1328
Gazdatársadalmi mozgalmak	1326
Levelészekrény	1327
Vegyesek	1329
Mai számunk melléklete. — Az országos gazdasági elnökszületei. — A nemzetközi kémiai talajvizsgáló-bizottság gyűlése. — A fogyasztási szövetkezetek fejlődése. — Agroeológiai felvételek Erdélyben. — Bolgár rendszerű telepek. — Az V. országos horászati kongresszus. — Jótékonyeseti tanácsulatság. — Magyar juhok utáni kereslet. — Tiroi bortermelők a törkölyborkészítés korlátozása ellen. — Magyarország halászata 1913-ban. — Ötezer koronás pályadíj gyűmölcsfatenyésztőknek. — A „Columbia” postagalamb sportegyesület — A Délmagyarországi Művész Egyesület — Miniszteri jóváhagyások. — Lódíjazás Tornócon. — Új marharakodó állomás. — Az apaállattartás költségei	1330
Kereskedelem, tőzsde	1331
Szerkesztői hírek	1332

Mai számunk melléklete. Lapunkhoz mellékeljük a „Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet Közleményei” III. évfolyamának 9. számát, amelynek változatos tartalmára ezen felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

Az országos gazdasági elnökszületei. A Magyar Gazdaszövetségnek június 17-én tartandó nagygyűlésére széles keretekben folynak az előkészületek. A gazdasági elnökszületek rendezéséért a Geml József polgármester vezetése alatt ülést tartott, amelyen a rendezés tulajdonképpen, intézője Bellai József városi tanácsos fontos előterjesztéseket tett. A gyűlésen résztvettek a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület és a

Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesületének a vezetői, Csiky Gyula, Wittmann János és Blaskovics Ferenc elnökök, Bászeli Elek és Dold István titkárok, Juhász Vilmos kir. tanácsos és Luniacsek Árpád. A nagygyűlés alkalmából a gépgyárosok nagyszabású kiállítást rendeznek. A nagygyűlés előtti délután 3 órától s a gyűlés napján délután fél 4-től kezdve több motoros szántógépet mutatnak be munka közben Temesvár határában. A nagygyűléssel kapcsolatban továbbá kirándulás lesz a hírneves verseci bor-pincék megtekintése céljából is. Akik a szántógépbemutatáson és a verseci szőlők megtekintésében részt akarnak venni, azok a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületnél (Temesvár, Vármegyeháza) jelentkezzenek. Az elszállásolás és a gyűlés után következő ebéd terve elkészült. Minden megtörtént arra nézve, hogy a siker a legteljesebb legyen. A meghívók zöme már szétment. Aki öt napon belül nem kap s arra igényt tart, az jelentkezzen a Magyar Gazdaszövetségnek Budapestben. (IX. Üllői-u. 25. sz.)

A nemzetközi kémiai talajvizsgáló-bizottság gyűlése. A stockholmi II. nemzetközi agroeológiai konferencia a talajok kémiai vizsgálati módszereinek tanulmányozására Sigmond Elek dr. műegyetemi tanár elnöklété alatt nemzetközi bizottságot küldött ki, mely bizottság mult hó 23. és 24-én tartotta első összejövetelét Münchenben. A bizottság Európa és Amerika első szakembereiből áll, akik közül a müncheni értekezleten 30-an vettek részt. A tárgysorozat első pontját a talajok jellemzését célzó sósavas kivonat készítési módjának megvitatása alkotta. Beható tárgyalás után önkéntes jelentkezőkből bizottság alakult, melynek az a hivatása, hogy a legközelebbi összejövetelre kész javaslatokat dolgozzon ki arra nézve, hogy nemzetközi meg egyezés alapjául minő eljárást fogadjanak el. A tárgysorozat második pontja a talajban előforduló növényi táplálóanyagok meghatározására vonatkozott. Ez volt a gyűlésnek legérdekesebb tárgya, melyből a legelső szakemberek, különösen Ramann és Mitscherlich igen élénk vitát folytattak. A tanulmányok és ismeretek még nem elég értek arra, hogy e téren egyelőre megállapodás jöjjön létre, mégis a vitának üdvös eredménye volt a tekintetben, hogy az egybe gyűlt szakemberek véleménye jobban kialakult. Az egyik csoport Ramannal a vizsgálatok irányítását tekintve magából a talajból, annak sajátos viselkedéséből indult ki. A másik csoport Mitscherlich-hel az élén előbb a növények összes termelési tényezőinek exakt alapon való megismerését tűzte ki céljául. Az előbbtől gyorsabban várható és sok esetben a hatótényezők nagyfokú változása miatt megoldhatatlan feladatok előtt fog állani. Kétségtelen azonban, hogy mindkét irányu kutatásból a mezőgazdaságra üdvös eredmények várhatók és végeredményben a kétféle irányu kutatások ugys egyesülni fognak és egymást kiegészítik. A gyűlés 3-ik pontja a savanyu talajok savanyúságának

**Legjobb minőségű
tengerit**

MAUTHNER ÖDÖN

és pedig: cinquantinot, putyit, fehér gyöngy, sárga lófog, fehér lófog, Elefánt és Protein fajokat,
továbbá legjobb minőségű

kölest és muharmagot ajánl

OS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33.

meghatározására vonatkozó módszere foglalkozott. Ezeknek összehasonlítására és a jövő összejövetelre kész javaslat előterjesztésére ismét különbizottság alakult. Ezután még több folyó ügyet tárgyaltak. Végre megállapodtak abban, hogy a bizottság elnöke határozott lépéseket tegyen abban az irányban, hogy jövő év őszi Romában a három nemzetközi bizottság u. m. a kémiai, mechanikai és a nomenklaturára kiküldött bizottságok együttes gyűlésre jöjjenek össze. A munkálatokban tevékeny szerepe volt *Sigmond Elek dr.-nak*, aki nemcsak a tárgyalásokat vezette, mint a bizottság elnöke, hanem több tárgy előadója volt és a vitákban is élénk részt vett.

A fogyasztási szövetkezetek fejlődése. A mostoha viszonyok dacára a fogyasztási szövetkezetek legnagyobb magyar központjának, a „Hangyá“-nak forgalma allandóan emelkedik. A múlt hónapban a forgalom kitett 2.704,294 korona 78 fillért, ami a múltévi 2.284,177 korona 55 fillér forgalommal szemben 420,117 K. 25 fillér emelkedést jelent. Az első három havi forgalom volt 7.326,639 K. 83 fillér, míg a múlt év ugyanezen időszakában 6.495,139 K. 26 fillér. A forgalomemelkedés tehát az esztendő első negyed évében 881,500 korona 75 fillért tett ki. A szövetkezetek száma március végén 1259 volt.

Agrogeológiai felvételek Erdélyben. A m. kir. földtani intézet agrogeológus tagjai a folyó év nyarán Erdély átnézetes talajterképének elkészítését tűzték ki feladatukká. Ez a felvétel elsősorban tudományos érdeket szolgál. Célja az erdélyi talaj keletkezésének, kémiai és fizikai sajátosságainak pontos megállapítása, azonkívül több gyakorlati célt is hivatva van a felvétel megoldani. A munkával a földművelésügyi miniszter *Timkó József m. kir. főgeológust és Ballenegger Róbert m. kir. geológust* bízta meg, kik a *Mezőség és a Székelyföld talajvizsgálati kutatását és bejárását* a napokban már megkezdték és ez év őszeig folytatni fogják.

Bolgár rendszerű telepek. A kulturmérnöki hivatalok jelentékeny munkát kaptak a bolgár rendszerű telepek részletes terveinek elkészítésével. A bolgár rendszerű öntözés meghonosítására *Szeged város határában, továbbá Kiliti bács megyei községben, Siófok mellett, Bihar-szentjánoson, Szamosújváron, Kaposváron és Desztercebányán* létesítettek újabb bolgár rendszerű telepeket. Ez évben még fokozottabb tevékenység indult meg a szántóföldi zöldségtermelés érdekében s egyre több lesz azon városok és községek száma, amelyek ilyen öntözőművekkel berendezett zöldségtermelő telepeket kívánnak létesíteni. A kulturmérnöki hivatal a múlt évben az előbb felsorolt munkálatokon kívül harminchat új öntözés létesítése érdekében készített terveket, vagy tette meg a kezdő lépéseket összesen 737 hold területre vonatkozólag.

Az V. országos borászati kongresszus rendező-bizottsága legutóbb tartott gyűlésén az előkészítési munkálatok részleteivel foglalkozott. Az eddigi elfogadott előadások a következők: *Bernátsky Jenő dr.:* A szőlő csalánosodása; *Bódy Bódog:* Az 1896. évi V. t.-e. és a szőlőbirtokosság; *Dicenty Dezső:* Az alanyfajták meg-

választásának és a szőlőtápsó ellátásának kérdése; *Druker Jenő dr.:* A szőlő és a bor vámtételei; *Kosinsky Viktor:* Mely intézkedésekkel emelhetjük borfogyasztásunkat; *Requinyi Géza:* A must erjesztése fajlesztővel, különös tekintettel a kénezett és cukrozott mustokra; *Sávoly Ferenc dr.:* Gyakorlati megállapítások a peronoszpóra és az időjárás összevetéséből; *Szilárd Gyula:* A többtermelésre irányuló törekvés jövő feladatai; *Szobonya Bertalan:* a magyar szőlősgazdák kívánságai a MÁV.-tal szemben; *Végh József:* Valamely borgazdasági kérdés. Ezenkívül előadás lesz a mütárgyázásról és valamelyik rovarellenségről. A kongresszusi előadások naponként 9 órakor kezdődnek, míg a délutánok a kirándulásokra, a bor- és pincegazdasági kiállítás tanulmányozására lesznek szánva. A kirándulások közül az egyik valamely nagyarányu homoki szőlőtelep és egy egészen okszerűen épült és berendezett prészáz, míg a másik egy alföldi pince-szövetkezet megtekintésére nyújt módot. A kongresszuson minden, a szőlészet és borászat iránt érdeklődő egyén, legyen az bortermelő, borkereskedő, vendéglős stb. részt vehet, tekintet nélkül arra, vajjon tagja-e a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének. A MSZOE. tagjai részvételi díj fejében 5, a nem tagok 10 koronát fizetnek. Jelentkezni június hó 1-ig lehet, a jelentkezéssel egyidejűleg a tagsági díj is beküldendő. A rendező-bizottság idejében megküldi a kedvezményes vasúti utazásra jogosító igazolványokat.

Jótekonycélu táncmulatság. A marosmenti gazdasági kar *Sáromberkén* igen sikerült táncmulatságot rendezett, amelynek 361 koronára tiszta jövedelmét a Bujanovics-internátus javára fordította. A nemes célra való tekintettel a következő felülfizetések voltak: *Balázs Miklós 10, Csomos Jenő 15, Botha László 10, Schuller Ede 15, Wessely Leó 10, Dósa Domokos dr. 3, Gyalay Ferenc 5, Nagy Elemér 5, Bucher Lajos 20, Simon Pál 5, Tholdalaghy László gróf 10, Tankó János 5, Zsigmond Ferenc 1, Szekeres János 1, Miriszlái József 5, Gulácsi Endre 10, Bartha Károly 10, Denes János 1, Csomos Gábor 5, Kiss János 2, Nagy Albert 5, Magyar László 2, Bethleni János 1, Nemes Károly 20, Simó Gábor 50, Jóó Sándor 1, Csekme Ferenc 2, Pálffy Dezső 5, Henter Zoltán dr. 3, Madaras József dr. 10, Csizsár Lajos 10, Boér Károly 5, Schwarz Testvérek 50, Boza Lajos 5, lovag Ferentheil Gusztáv 20, Butak István 5, Hegedüs Ferenc 10, László János 5, Szilágyi Ferenc 5, Böszörményi Irma 3, Máthé József 3, Neményi József 3, Csontos Miklós 5, lovag Sperker Ferenc 10, Wagner János 10, Trauzner Lajos 10, Magyar Károly 25, Bereczki Sándor 5, Szalmássi Gyula 10, Fülep Kálmán 10, Kiss László 5, Marosvásárhelyi cukorgyár r.-t. 10, Géczy Béla 10, Nagy Dénes 5, N. N. gróf 20 korona.*

Magyar juhok iránt való kereslet. *Radó Sándor,* a m. kir. Kereskedelmi Múzeum levelezője (Zürich, Weinbergstrasse 108.) jelentése szerint már hosszabb idő óta az ottani piacon magyar juhok iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Jelenleg is egy nagyobb ajánlattételre kapott felhívást. Akiknek eladó juhaik vannak,

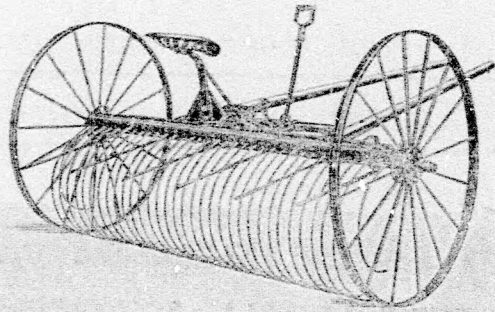
forduljanak ez ügyben a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatóságához (Budapest, V. ker., Akadémia-utca 3.).

Tiroli bortermelők a törkölyborkészítés korlátozása ellen. Bozenből írják, hogy az osztrák bortörvény végrehajtásának szigorúsága tárgyában márciusban kiadott új rendelet azon intézkedése ellen, melyek a törkölybor készítését lényegesen megszorították, a déltiroli bortermelők köréből egyre több panasz és tiltakozás hangzik fel. E kérdés megbeszélése végett a szőlősgazdák már több helyen gyűléseket tartottak s ezekben elhatározták, hogy felterjesztést fognak intézni az osztrák kormányhoz a rendelet idevonatkozó részének hatályon kívül helyezése végett.

Magyarország halászata 1913-ban. A múlt esztendőben 9 új halászati társulat alakult. Ezzel a társulatok száma 92 lett, amelyek 294.540 hold köztvíz halászatát gondozták. Van az országban 90 tóhalgazdaság, összesen 10 ezer hold kiterjedésben. Gyarapodott a le nem csapolható tavakban üzött haltenyésztés is, melyeknek száma 98 és amelyeknek területe a 10 ezer holdat szintén meghaladja. Állami pisztrángos telep 175 van, de magánosok is szorgalmasan fáradoznak e téren, úgy, hogy a magánkültetők száma 34 holdra emelkedett. Tavaly 3 millió sebespisztráng ikrát, 2 millió szivárványos pisztráng ikrát, 76 ezer fogassüllő ikrát, ugyanannyi keszeg ivadékot és 40 ezer tenyészrákot osztottak ki.

Ötezer koronás pályadíj gyümölcsfajtenyésztőknek. A Magyar Földművelésügyi társulatok közösi faiskolák útján való előmozdítása céljából a folyó évben is egy darab 600 K.-ás, két darab 400 K.-ás és tizenhárom darab 200 koronás díjat tűz ki oly tanítók jutalmazására, kik faiskolákat kezelnek és a fajtenyésztés terén szembetűnő sikert értek el felmutatni. E díjakra pályázhat minden magyarországi közösi faiskolát kezelő néptanító, valamint oly közösi kertész is, ki a faiskola kezelésén kívül a népiskolában a gyümölcsfajtenyésztést hivatás szerűen tanítja és tanításának eredményeként közösi kertészek és vidékek a nemes gyümölcsfajtenyésztés terén látható sikert tud felmutatni. A pályázat elbírálásánál különös figyelmet fordítanak a minél kevesebb és leginkább keresett gyümölcsfajta nagyban való szaporítására, a faiskola rendszeres kezelésére, a faiskola kerítésének minőségére, az oltás módjára és végül a magas- és félmagastörzsű fák helyes nevelésére. A díjakra a pályázati kéresek május 15-ig kell beadni az illetékes királyi tanfelügyelőknél, akik azokat a földművelésügyi minisztériumhoz terjesztik fel. A díjakat az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és az Országos Magyar Kertészeti Egyesület kebeléből kiküldött bíráló-bizottság ítéli oda az arra érdemes pályázóknak.

A „Columbia“ postagalamb sportegyesület Budapest—Fiume, Budapest—Pétervárad és Budapest—Bosna Bród—Szarajevó között a nyári gyakorlatozást 507 postagalambbal május hó 12-én kezd meg és a július hó 12-én megtartandó fiumei és szarajevói versennyel fejezi be. Az egyesület vezetősége a t. vadászközönséget arra kéri, hogy ezt a közérdeket szolgáló gyakorlatozást vegye oltalmába azáltal, hogy óvja meg a lövések ellen a szolgálatban lévő postagalambokat. A föleresztés napjai: Budafok május hó 12., Éresi május hó 14., Sárosd május hó 18., Dunapentele május hó 19., Felsőnyék és Paks május

Legjobb minőségű, acélból készült

szénagyűjtőgépek

önműködő lerakószerkezettel, 28, 30, 32 vagy 36 foggal.

Legjutányosabb árajánlattal szívesen szolgál:

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Uezérügnöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

MEZ

Kiadja a m. kir.

III. ÉVFOLYAM

A „Köztelek“ e me
laptársainak szabadon
kerjük minden egyes
megnevezését.

A NEMZETKÖZI MEZ
LEGJABB

A termő- és term
világstat

(~) A Nemzetközi
„Répartition agricole d
pays“ cím alatt nagyér
tikát adott ki. Célja
csatlakozott államok
területének arányait, ill
működési ágak szerint va
A munkálat az Intéze
megosztás (Hemisphère s
nal) keretén belül a köv
között tesz összehasonlít
Ausztria, Magyarország, I
Spanyolország, Francia
Olaszország, Luxemburg
Portugália, Románia, e
Finnország), Szerbia, Sv
Costa Rica, Kuba, Egye
Nyugatindia, Japán, A
Algier, Egyptom, Tunis, I
Délafrikai államok, Ausz

A művet Ricei Umb
tikai osztálya főnöke
mely megemlíti, hogy az
az illető államok hivatalo
ból vette át s amenn
hektárookban voltak kifeje
az Intézet számította a
is biztosítja az adatok é
tekinthetőségét. Az egysé
csupán ebben a körülmé
nem főleg az adatok szaks
A mű az egyes orszá
osztás szerint ismerteti:

1. Termőterület.
2. Terméketlen terület.

A területterület külön
kező al csoportokat tárgya
1. Mezőgazdaságilag
Természetes rétek, leg
(kertek, szőlők stb.) 4.
puszták és művelés alá ne
Végül a mű a mezőgaz
területet ismét három szer
amennyiben részletes a
nézve, hogy abból menny
neműekkel bevett terület
kaszálókra és takarmány
kulturákra és ugarrá.

Az egyes országok stati
nütt rövid, de értékes ma
melyek egyrészt utalnak
honnet az adatok merített

hó 23. Somogyvár és Bátaszék május hó 29., Valpovo június hó 7., Gyékényes június hó 9., Zombor június hó 16., Bosna-Bród június hó 18., Bosjakovina június hó 20., Ujverbász és Dolina június hó 27., Dragunica július hó 1., Pétervárad július hó 5., Delnica július hó 6., Fiume és Szarajevó július hó 12.

A Délmagyarországi Méhész-Egyesület Steiner Ferenc elnöklésével tartott gyűlésén köszönetet szavazott Temesvár város közönségének azért a határozataért, hogy az utak és területek befásításával gondoskodik a méhlegelők javításáról. A méhlegelők védelme érdekében az egyesület felhívot intéz a kormányhoz. Az egyesület résztvesz a magyar, német és osztrák méhészek Pozsonyban tartandó 59-ik vándorgyűlésén és kiállításán s a kiállítás sikere érdekében mindent meg fog tenni a délmagyarországi méhészek körében. Végül a kisebb ügyek elintézése után elhatározták, hogy a viaszhamisítás törvényes üldözését fogják kérni a kormánytól.

Miniszteri jóváhagyások. A földművelésügyi miniszter újabb benmutatási záradékkal látta el az Országos Ehtenyésztő-Szövetséget, a Magyar-kanizsai Vadásztársaság, a Nagykőrösi Gazdasági Egyesület, a Trencsénpuspöki Gazdakör, a Felsőkoocskeői Gazdakör Szövetsége és a Szentléleki Gazdakör Szövetsége alapszabályait.

Lódijazás Tornócon. A Nyitra megyei Gazdasági Egyesület június 6-án Tornócon lódijazást rendez. A kistenyésztők között számos állami és több magándíjat osztanak ki.

Új marharakodó-állomás. A földművelésügyi miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértően Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjának hírdetménye szerint, a m. kir. államvasutak däljbródi vonalán fekvő „Nustár” vasutállomást marharakodó-állomásként engedélyezte.

Az apaállattartás költségei. Fölmerült esetről kifolyó elvi határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy az apaállattartási költségekhez az is hozzátartozik járulni, kiknek a köztenyésztés irányától eltérő fajtaú anyaállata van. (49304/1913. sz.)

Falusi lakok betonürtömbökből építve és cementeserepekkel fedve ma már minden vidéken lépten-nyomon találhatók. Ez azon számtalan előnyökből magyarázható, melylyel mindkét építkezési termék, mint a cementárak egyáltalában ugy előállításban, mint pedig alkalmazhatóságukban rendelkeznek. Betonürtömbök izoláló képességük által a helyiségeket megóvják az idő változatos hőmérsékletei ellen, míg a cementeserepek esőt, havat, port és kormot át nem bocsátanak. Sőt tűzállóknak is bizonyultak a cementeserepek, miert is igen sok hatóság előírja annak használatát fedéseknél. A betonürtömbök, cementeserepek, betonesövek, oszlopok, lépcsőfokok stb., építkezési termék gyártására szükséges nyersanyagok a portlandcement mint kötőanyag és azonkívül homok, kavics, kötőmelék stb. tehát oly anyagok, melyek mindenütt kaphatók és melyek a gyártást olcsóvá teszik. A gyártáshoz szükséges gépek és formák közül a legjobbak azok, melyek az ismert dr. Gaspary & Co., Markranstädt, Leipzig melletti cég gépgyárából kerülnek ki. Ezek mindenekelőtt erős és célszerű szerkezetük által tűnnek ki és így jövedelmező gyártást biztosítanak. A cég kiadásában egy „Modern építőanyagok” című brosúra jelent meg, mely könnyen érthető nyelvezettel beható tájékozódást nyújt a cementárgyártást illetőleg. Érdeklődőknek a cég az említett brosúrát díjtalanul küldi, ha a 262. számra hivatkoznak. Különösen ajánlatos azonban magát a céget Markranstäden meglátogatni, mivel az érdeklődő a cég terjedelmes mintatüzemében állandóan vagy 50 gépet tekinthet meg üzemben, továbbiakban pedig alapos tájékozódást nyerhet a cementárak gyártása felől. Hogy a dr. Gaspary & Co. cég szakmájában mily magas rangon áll, mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy a múlt évi nemzetközi építészeti kiállításon Leipzigben a szász királyi állandóval, tehát a legmagasabb kitüntetéssel lett díjazva.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Napijelentés a gabonatözsderől. 1914. május 12.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyálynak jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 15,000 q buza 10 fillérrel magasabb árban. Rozsban az üzlet irányzata szilárd. Nem mutatkozott nagy érdeklődés e cikk iránt s csupán egyes tételek kerültek eladásra. Budapest paritásában 20-80 koronát fizettek.

Takarmányrészben az üzletirányzat változatlanul tartott maradt. Budapest paritásában közepminőségű áruért 15-50-15-70 koronát fizettek.

Zabban az üzlet irányzata nem változott. A fogyasztók tartózkodók voltak vásárlásaikban s csupán a legszükségesebb mennyiségeket fedezték.

Tengeriben az irányzat nem változott s főképpen a határidőpiac eseményeinek hatása alatt áll. Budapest paritásában 14-80 koronát fizetnek.

Eladatott: Buza. Hartai: 1700 mm. 77-3 k. 28- K. Raktárból: 2850 mm. 76 k. 27-30 K. Romániai: 800 mm. 78 k. 27-70 K., 4000 mm. 77 k. 27-80 K.

Rozs: 300 mm. 20-95 K. kpar. Tengeri: 1500 mm. 14-78 K.

Zab: 300 mm. 18- K., 100 mm. 15- K. dohos, 100 mm. 14-70 K. dohos kpl., 100 mm. 16-05 K. ppar.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Table with 2 columns: Item description and Price. Items include Buza 1914 májusra, Rozs 1914 októberre, Zab 1914 októberre, Tengeri 1914 májusra, Tengeri 1914 júlusra.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1914. május hó 12-én. A székesfővárosi vásárgazdasági jelentése a „Köztelek” részére.)

Fölhoztak a szokott községekben 38 szekér réti szénát, 10 szekér muhart, 7 szekér zsupszalmát, 8 szekér alomszalmát, 3 szekér takarmányszalmát, 3 szekér tengeriszárt, 3 szekér zabosbüköny stb., 3 szekér csecskát. (egy szekéren.)

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széná I. r. 6 840-920, réti széná II. r. 6 600-800, réti széná csomagolásra 420-500, muhart 780-920, zsupszalma 480-600, alomszalma 340-400, takarmányszalma 200-300, tengeriszár 200-300, egyéb takarmány 100-200, zabosbüköny 800-880, lóhere 100-150, lucerna 100-150, köles 100-150, sarjú 100-150, szalmaszecska 100-150. Összes kocsiszám 86. Összes súly 79,200 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a kínálat ismét élénk volt és miután a vételkedv tartózkodó, a kínált tételek kartellgyáraktól változatlanul, kartellen kívüli finomítottól olcsóbb árban keltnek eladásra.

Elkelt finomított szesz nagyban adózva 203- K.-ig. adózatlanul 64- K.-ig. míg ellenben vidéki kartellen kívüli finomított és mezőgazdasági finomított olcsóbb árban tettek ajánlatokat.

Denaturált szesz hordóval együtt 50- K.-ig kelt el nagyban kötésre. Tartányáru olcsóbb árban 45-45-50 koronáig volt ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersesz az termelő állomás jegyzésen alól kelt el 2-2-50 koronával. Exkontingens nyersszeszben gyérebh kínálat volt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 57-58 K.

Budapesti jegyzés:

Table with 2 columns: Item description and Price. Items include Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Finomított szesz adózatlan, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz.

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaslisztjegyzése 100 kilogrammonként Budapesten, élegysuly, búzaszűlyként szákoszul.

Table with 2 columns: Szám and Ar K. Values for different flour types.

Rozsliisztárak:

Table with 2 columns: Szám and Ar K. Values for rye flour.

A főbbi abraktakarmányok árak a következők voltak Budapesten zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kg-ként:

Table with 2 columns: Item description and Price. Items include Finom buzakorpa azonnali szállításra, Goromba buzakorpa azonnali szállításra, Finom korpa IX.-XII. száll., Rozsokorpa azonnali szállításra, Árpádara és árpáderce, Malomkonkoly azonnali szállításra, Budapesti gyári repcepogácsa, Szárított moslék zsák nélkül ab Budapest, Szárított repaszélet zsák nélkül ab cukorgyár apr.-máj, Malatacsára, Szörplő 48-50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár.

A budapesti tojástözsde árjegyzései.

1914. május 11.

Table with 2 columns: Item description and Price. Items include Tiszavidéki: eredeti, Felsőmagyarországi: eredeti, Selejtes: piszkos, Selejtes: közép, Selejtes: törött, Kosárúru (15 3/4-16 drb I K.) Átszámítva, Szerb, Irányzat: élénk, Időjárás: esős.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Table with 2 columns: Item description and Price. Items include Óreg nehéz páronként, Óreg közép, Fiala nehéz, Fiala közép, Fiala könnyű.

A hizott sertés üzlet irányzata: üzlettelen.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felkúldási szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. május 11.

Table with 4 columns: Felhajtás összege, Minőség szerint, drb, Nem szerint. Items include Hizott marhában felhajtás, Csontozni való marhában felhajtás, Eladatlan maradt, Magyarországi, Galic. és bukovinai, Osztrák tartományokból, Boszniai.

(Árak 100 kilogrammonként élőszulyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with 4 columns: 1914. április 20., I. rendű, II. rendű, III. rendű. Items include Magyar hizott ökör, Galicai hizott ökör, Tarka hizott ökör, Bikák, Hizott tehén, Csontozni való marha, Bivaly.

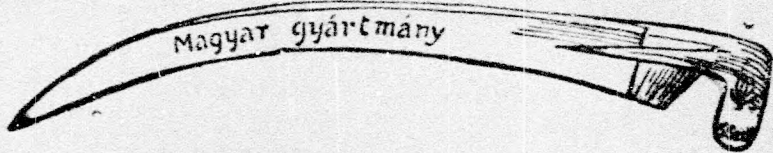
Irányzat: lanyha, az I. r. ökrök ára 1-2 koronával, közepes minőségűek ára 2-3 koronával csökkent, a bikák és csontosmarhák a multheti árakat jól tartották.

Szerkesztői üzenetek.

F. J. M. Muzsla-Köbölkút-Nyergesujfalu. Körzetének évi csapadékmennyisége 590 milliméter, amiből a télre 18-4, a tavaszra 27-6, a nyárra 28-1 és az őszre 25-9% esik. A nemes-paroszkai vonalon az évi csapadékok 700 milliméter, amelyből a télre 19-6, a tavaszra 23-3, a nyárra 32-5 és az őszre 24-6% esik. S. dr.

K. J. Tasnádszenté. Középnagyságu takarmányrépát feltételezve, mert az táplálób, mint az igen nagy mamut répa, körülbelül 4-9 kg. szárított enkorrepszélet helyettesít 40 kg. takarmányrépát. A szélet egy etetéstől a másikig 2-3-szor annyi szuly, tehát mintegy 10-15 liter vízben áztatva és 1-1-5 kg. szecsákkal vagy polyvával keverve étetendő. Cs. I.

N. B. Hajduszeré. Traktor után bármely fajta aratógép megfelelhet, ha jól vannak az aratógépek vonórudakkal összekötve. Legjobbat nem lehet közülük ajánlani, mert az mind jó. Csak banni kell tudni vele. S. P.

Uradalmaknak jótállás mellett bérmentve szállítom

világhírű kaszámat

minden nagyságban, törhetetlen amerigani kövel együtt 2 koronáért bármely posta, vagy vasutállomásra. :: ::

Mintákkal Készséggel szolgál

SOHR PÁL acélárucég, SOMOGYSZILL

Tessék próbarendelést tenni!

A megyesi (Tolna megye) bérgazdaságban eladásra kerül 120 darab fajtisza bonyhádi és részben importált szimmentáli

nagytejelő tenyésztésén.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a tehének bármikor megtekinthetők a Megyesi bérgazdaságban, u. p. Tamási, Tolna megye.

Gazdasági nyomtatványokból mintáivokkal és árjegyzékkel

megkeresésre szívesen szolgál a „Patria” r.-t. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX. kerület, Öllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

BUDAPEST
Népszínház-u.22.

TELEFON:
József 22-41.

Sertésenyésztők és sertéshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják, forduljanak bizalommal

URL REZSÓ sertésbizományi céghez

Vevők állandóan előjegyezve!

500 drb. 5-6 éves valódi erdélyi magyar fajta jármosökröt, 600 drb. 1-1 1/2-2 éves valódi erdélyi magyar fajta ökörborjút

eladásra (megbízásból) ajánlunk.

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFORGALMI RÉSZV. TÁRS.

Kolozsvár, Brassai-utca 23. szám.

Telefon (Interurbán) 619. Gúrgönycim: Közvetítés.

Jégnélküli hűtés tejgazdaságok számára

elektromossággal, vagy bármely rendelkezésre álló hajtóerővel (mint pl. motor, lokomobil). Hygienikus, olcsó és megbízható. A hűtőgépeinkkel lehűtött tej romlás nélkül állja ki a messzire való szállítást is. A leghíresebb dán és svéd tejgazdaságok hűtőberendezéseit az általunk képviselt gyár rendezte be.

Jégnélküli hűtőkamrák

husneműek, zöldség, gyümölcs stb. stb. számára.

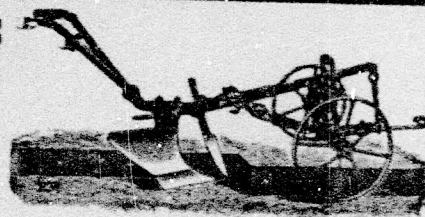
Teljes jéggyári berendezések. Házi vízvezetékek és villamos telepek berendezése.

Komoly érdeklődésköz díjtalanul küldjük szakmérnökünket.

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök
műszaki irodája
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 21. SZ.
TELEFON 105-84 SÚRGÖNYCIM: VECSEYÉK

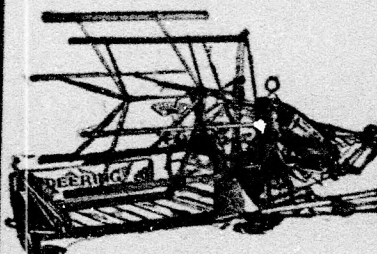
Sack Rudolf

valódi egytetemes és többvasu acélekéi, kapáló- és töltőgetőekéi, motorhoz való többvasu ekéi, vetőgépei, boronái, szőlőművelési eszközei stb.

Sack-féle eke.

DEERING-féle

Deering-féle kévekötoratógép.

amerikai kévekötoratógépek,

marokrakó- aratógépek,

szénagyűjtők, tárcsásboronák,

darálógépek és benzinmotorok.

Amerikai fogatos és kézikapálók és töltőgetők, APOLLÓ meszelő- és permetezőgépek, tengerimiveléshez felette bevált

WEEDER amerikai gyomirtógépek.

valódi WESTFALIA

műtrágyaszórógépek,

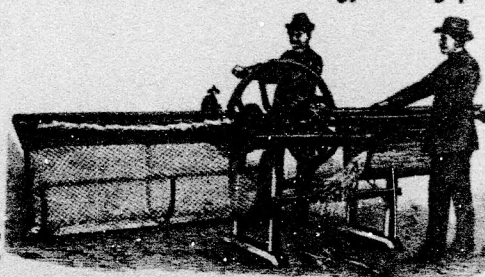
elsőrendű

takarmánykészítőgépek,

különösen bevált

szalmakötélfonógépek

elsőrendű minőségben és nagy választékban kaphatók:

Szalmakötélfonógép.

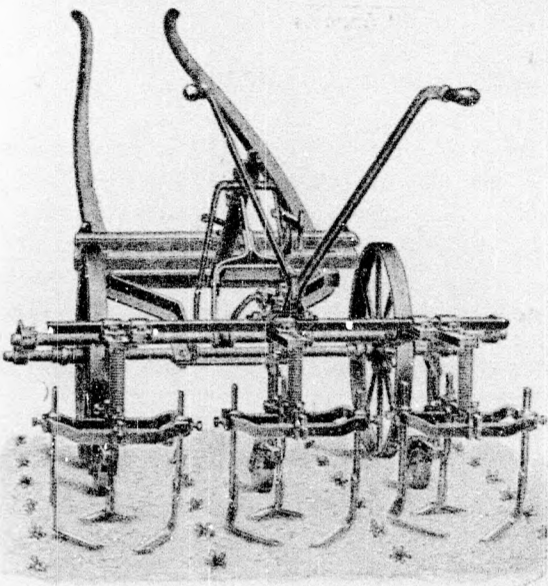
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktárban

Budapest, V., Váci-körut 52.

„D“

A legújabb szerkezetű automatikus répakapálógépek elismerten a legjobb.

2 sorostól 5 sorosig 2 keréken
5 " 8 " 4 " azonnal szállítható.

A kapálási mélység tetszés szerint szabályozható.

Minden egyes késkeret automatikusan
:: fel- vagy lefelé mozgatható. ::

Számos utánrendelés!

Előnyös árajánlattal szívesen szolgál:

**A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége**

Budapest, Váci-körút 32.

37831/X. szám 1914.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. méneshirtokon hizás alatt álló alább felsorolt állatcsoportok eladása céljából, **folyo évi junius 3-án délelőtt 11 órakor** Budapesten a földmivvelésügyi m. kir. miniszterium elsőemeleti tanácsstermében zárt írásbeli ajánlatok alapján nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Eladásra kerül:

négyszállalóban elhelyezett **287 darab nyugoti fajta hizott ökrök**,
egy állalóban elhelyezett **40 darab magyar fajta hizott ökrök**,
egy állalóban elhelyezett **620 darab nyirozott hizott ökrök**.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy egy koronás bélyeggel és a részletes feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott és sajátkezűleg aláírt ajánlatokat, az egyes csoportoknak megfelelő felirással jelezve, legkésőbb **folyo évi junius 3-án délelőtt fél 11 óráig** Budapesten a földmivvelésügyi miniszterium házipénztáránál (felelelet 29. számú ajtó) nyujtsák be, később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A hizott ökrök részletes eladási feltételeit tartalmazó ajánlati úrlap, valamint a hizott ökrök részletes eladási feltételei a földmivvelésügyi miniszterium X főosztályában megtekinthetők, vagy kívánatra Mezőhegyesről megküldetnek.

A hizott állatok Mezőhegyesen megtekinthetők s előzetes értesítésre a méneshirtok igazgatósága kocsit rendel ki a helybeli vasútállomásra.

Budapest, 1914. május 2. **M. kir. földmivvelésügyi miniszter.**

5691

MOST JELENT MEG!

OLCSÓ JÓKAI

191-200. száma:	191-192. A lélekidomár. I.	80 fill.
	193-194. " "	80 "
	195-196. " "	80 "
	197-198. " "	80 "
	199-200. " "	80 "

Egy-egy szám ára **40 fill.**

Havonta 10 szám jelenik meg!!!

Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. sz.

Haszonbérleti hirdetmény.

A nagyenyedi Bethlen-kollégium tulajdonát képező **Vingárd község (Alsófehér vármegye) határán fekvő, kb. 1680 k. hold területű**

mezőgazdasági birtok

a hozzátartozó modern berendezésű, évi 720 hl. kontingensű **mezőgazdasági szeszgyárral, korcsmaházzal és** kellő számú **gazdasági épülettel** 1914. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg 12 egymásután következő évre nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Kikiáltási évi bérösszeg 48.000 korona.

Bánatpénzüll ennek 10%-a, vagyis **4.800 korona** teendő le az árverés megkezdése előtt, készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

Árverés 1914. évi junius hó 10-én d. e. 10 órakor tartatik meg **Nagyenyeden**, a Bethlen-kollégium jószágigazgatósági hivatalában, hol a részletes árverési és haszonbérleti feltételek, a hivatalos órák alatt korábban is megtekinthetők.

Írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatnak, ha azok a szóbeli árverés megkezdése előtt adatnak be s tartalmazzák a szabályszerű bánatpénzt.

Nagyenyed, 1914. május 7.

Rick Béla
jószágigazgató.

5690

Első és második helyű bekebelezés mellett a lehető legelőnyösebb törlesztéses kölcsönöket

kaphatják földbirtokosok a valóságos értékeknek megfelelő helyszíni becsülés alapján. Gyors lebonyolítás. Részletes és meglizható felvilágosítással egyszerű kérdésre készséggel és díjmentesen szolgál.

Frankl Adolf banküzlete, Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Saját ház.) Helyközi (interurban) telefon szám: 25-40.

Az eredeti „Dr. Aschenbrandt“-féle bordói por és rézkénpor

a legkitűnőbb anyag a szőlő, illetve a burgonya peronoszpórája, valamint a lisztjármat ellen. 5492b

Ovakodjunk az értéktelen utánzatoktól!

Csakis olyan csomagokat kell elfogadni, melyeken a „Dr. Aschenbrandt“-féle név és védjegy ki van téve. A bordói por ára 100 kg.-ként 62 korona, a rézkénpor ára 47 K, 50 kg.-nál kisebb csomagokban 4 K-val drágább q-ja.

Vezérképviselőt:

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 29. szám.

Kapható minden „HANGYA“ fogyasztási szövetkezetben és a legtöbb vidéki fűszerkereskedőnél.

Bérbeadó, vagy eladó

Nádasy Kálmán örökösei, Somogy megye, Tótkeresztur, Mozsgó és Almamellék községek határában egy tagban fekvő Elekmajor-i birtoka f. évi október 1-től 12 évre és pedig:

belsőség	29 hold
szántóföld	1545 „
rét	21 „
legelő	91 „
szőlő és gyümölcsös	11 „
erdő	65 „
utak, temető stb.	44 „

összesen 1806 hold à 1200.—

Megkeresésre közelebbi felvilágosítást ad Nádasy Elek, Görögfal. Eladás esetén a fenti birtokkal jár még 680 hold erdő. 5681

Haszonbérletek

Néhai gróf Pálffy János hagyatékához tartozó, Pozsony vármegye területén fekvő következő mezőgazdaságok lesznek 1914. évi október illetve november hó 1-vel kihasonbérelve és pedig:

- I. Az Erzsébetkápornai mezőgazdaság körülbelül 280, esetleg 311 magyar hold; vasúti állomás Ciffer és Báhonya vágvölgyi vasútvonalon.
- II. Alsószeli mezőgazdaság, körülbelül 510 magyar hold; vasúti állomás Galánta, Pozsony—Budapest-i vonal.
- III. Bodóházi mezőgazdaság, körülbelül 710 magyar hold; vasúti állomás Szenc, Pozsony—Budapest-i vonal.
- IV. Alsónyárasdi mezőgazdaság, körülbelül 833 esetleg 1048 magyar hold; vasúti állomás Felistál—Alsónyárasd, Pozsony—Komárom-i vonal.
- V. Jánostelki mezőgazdaság körülbelül 1524 magyar hold; vasúti állomás Felistál—Alsónyárasd, Pozsony—Komárom-i vonal.
- VI. Béli mezőgazdaság körülbelül 1575 magyar hold; vasúti állomás Felistál—Alsónyárasd, Pozsony—Komáromi vonal.
- VII. Felistáli mezőgazdaság körülbelül 388 magyar hold; vasúti állomás Felistál—Alsónyárasd, Pozsony—Komárom-i vonal.
- VIII. Kürth-Ujmajor puszta Göbölmező majorra körülbelül 1084 magyar hold; vasúti állomás Albár, Pozsony—Komárom-i vonal.
- IX. Sösszigeti majorsági gazdaság körülbelül 928 magyar hold; vasúti állomás Albár, Pozsony—Komárom-i vonal.

A zárt ajánlatok a megfelelő vadummal 1914. évi május hó 20-nak déli 12 órájáig nyújtandók be a haszonbérbeadó központi főpénztáránál (Pozsony, Szilágyi-Dezső-utca 21.)

Az ajánlati módzatok, valamint a haszonbéri feltételek Néhai gróf Pálffy János központi irodájában (Pozsony, Szilágyi Dezső-utca 21.) fekszenek elő s ugyanazok betekintheők s kívánatra az érdeklődőknek megküldetnek.

Pozsony, 1914. évi március havában.

Néhai gróf Pálffy János központi irodája.

5568

Az istállótrágya kezelése tekintettel annak üzemi jövedelmezőségére.

Irta: Schrecker János.

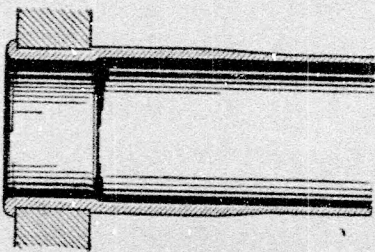
23 ábrával, 7 trágyatelep-tervrajzzal.

Ára füzve 5 korona.

A mezőgazdaság fejlettsége szoros összefüggésben áll a gazdaságban termelt állati trágya helyes kezelésével és okos fölhasználásával. A gyakorlati élet megmutatja, hogy nálunk ott fejlettebb a gazdasági kultúra, hol a gazdák a trágyakezelésre is nagyobb gondot fordítanak, mert a hallhatatlan emlékü Kühn tanár mondása: „több trágya — több termés! — több pénz!“ örökigazság marad ma is. Schrecker János a gazdasági szakkörökben ismert író és földbirtokos az említett könyvében kimutatja, hogy nálunk az országban termelt trágyában, kezelés híján előállható veszteség, évi 300 millió korona. Miképen akadályozhatók meg e veszteségek, arról tájékoztat kimerítően a fenti könyv. A tanulságos könyvet gyakorlati gazdák részére írta a szerző, de azért közzéadja is érdeklődőknek is érdeklődőknek lapozgathatják.

Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazd. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vastagított, könnyen felhengerelhető lágyvascsőtoldal.

8383

Magyarországi vezérképviselő:

KUZMÁNY A. KÁROLY, Budapest, V., Nagykorona-utca 15. sz.

Lokomobilcsövek tartós tömitése

elérhető könnyen felhengerelhető, vastagított lágyvascsőtoldalok (Pikal-csőtoldalok) ráhegesztésével.

A csövek nem fojtnak, a csőfalak megkíméltetnek, csőfalrepedés nincs, nagy megtakarítás. — A csövek szakszerű kihúzása és beszerelése különleges szerszámokkal, a csövek pontos, kaliberszerű klipizása.

GUTENSTEIN FORRCSŐMŰVEK, VORDERBRUCK, N.-Ö. különlegessége.

Szöl

sző

mé

nikoti

keverék per

Rézké

Áraján

Bármily má

MEZŐGA

DET

Budape

ORMAN

SZÁ

A sz

perm

Kér

Polgárdi

Bud

Va

m

ma

sz

a leggyo

més

1 he

sünk

nitro

és

mely

Felvilágosít

tással díj

KAL

BUDAPE

Szőlő- és gyümölcs-

betegségek, nemkülönbön

szőlőmoly ellen

ajánlom

mészkenlénnek

alkalmazását, mely

nikotin vagy nikotinszulfát

keverék permetezéssel lesz használva és lényeges munkamegtakarítás elérve.

Rézkénpor és rézszódapor

szavatolt réztartalommal.

Arajánlattal készséggel szolgálók.

Bármily más szőlő, gyümölcs, vagy állati károk ellen való védekezésre megfelelő szaksteru utbaigazítással mindenkor a legnagyobb készséggel szolgálók.

MEZŐGAZDASÁGI VEGYI LABORATORIUM

DETSINYI FRIGYES

Budapest, V., Váci-körut 6. sz.

Kis- és középgazdaságok számviteléhez legalkalmasabb

ORMANDY JÁNOS: GAZDASÁGI SZÁMTARTÁSI NAPLÓJA

Ára tartós kötésben 6 korona

Kiadta az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A szőlő tökéletes és legbiztosabb hatású permetezőszere a

permetezési pormész.

Kérjen prospektust a 5519

Polgárdi Kö- és Mészpartelepok R.-T.-tól
Budapest, VII., Nefelejts-utca 39.

Vadrepceét,

mezei mustárt és más érdeslevelű szántóföldi gyomot

a leggyorsabban és a legolcsóbban

mésznitrogénnel

≡ irthatunk. ≡

1 hektár területre (= 1/4 hold) hintünk 100—120 kg.-ot. Kérjük magas nitrogéntartalmú (18—21% nitrogén és 60—70% mész) mésznitrogént, 5666 mely „nyersáru” néven is ismeretes.

Felvilágosításokat ad és mindennemű utbaigazítással díjmentesen szolgál a főelárusító:

KALMÁR VILMOS
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49. SZ.

Finom és goromba

buzakorpa, valamint rozskorpa, takarmányliszt, malomkonkoly, malombükköny, bükkönydara, buzaocsu

egész évi kötésre is, frankó bármely állomásra, jutányosan kapható.

Mandl Zsigmond, Makó.

Idény- és

iparimunkásokat

bármely kívánt számban és összeállításban minden időben **közvetit**

a legkedvezőbb feltételek mellett a

FILIALE DER POLNISCHEN EMIGRATIONS-GESELLSCHAFT m. b. H., PRZEMYŚL (Lengyelország).

Prospektusok kívánatra bérmentve.

Gabonaelőleget függőtermésre

nagyon előnyös feltételek mellett ajánl

Schwarz Gusztáv banküzlet

Budapest, V., Gizella-tér 6. 5613 Telefon 63—34.

WOHANKA FELE HONIGYÁRTMÁNYI
NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK. ÜZEMKÖLTSEGEK.
NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 fillér
ORÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT. NINCS ROBBANÓ és TŰZ-VEZÉLY! MINDEN PENZUGYÓRI ELLENŐRZÉS és ENGÉDELY NÉLKŰL.
WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRUT 76

Tíz darab hosszú

ökörszekeret

használtat, de teljesen jókarban levőt keres megvételre azonnalra

Tápi bérgazdaság, Győrasszonyfa.

Óhajt Ön

erős és kitartós igásmarhát? egészséges, szép növendékmarhát? gyorsan hizó, husos sertést? több és jobb tejet? : : télen sok tojást? : :

akkor adjon naponta a takarmányhoz

BARTHEL-féle

takarmánymész.

Ezen csekély kiadást sohase bánja meg.

Leírás ingyen. 50 kg. ára 12 K.

M. Barthel és társa Bécs, X I.

A TERMELÉS ÉS TAKARMÁNY-FOGYASZTÁS MEGÁLLAPÍTÁSA SZARVASMARHAELLENŐRZŐ EGYESÜLETEKBE

Irta: **DR. ZAITSCHEK ARTUR** kir. főorvos

50 fillérnek előzetes bekládása mellett bérmentve szállítja a „Pátria” részvénytárn. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eredeti Vermorel „ECLAIR” permetező kor. 45-50

Eredeti Vermorel „TORPILLE” rézkénpor fúvógép kor. 40—5037

OBERTH VILMOS, BUDAFOK, Toth-József-utca 18. sz.

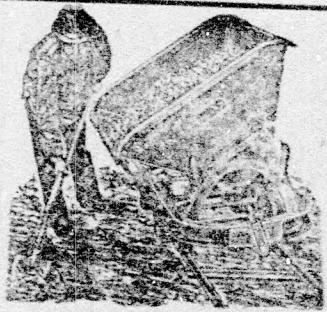
Elárusítók engedélyben részestülnek.

KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA

Kiadja az OME. KÖNYVKIADÓ-VÁLLALATA. SZERKESZTI: BUDAY BARNA.

	Kor
Az állattérügyről. Irta: Cserehalmi Sándor.	—50
A szarvasmarha tenyésztése. Irta: Kovácsy B.	1.—
A gabonafélék termesztése. Irta: Grabner E.	—50
Baromfitenyésztés. Irta: Hroblyay Emil	1.—
Adóügyi tanácsadó. Irta: Hollady Nándor	—50
A jó pincegazda. Irta: Pöstenkoffer Sándor	1.—
A takarmányozás alapjai. Irta: Cselkó I.	1.—
Milyen gyógynövényeket természetesen a kizsázd? Irta: dr. Péter Béla	—50
Az igazoló tenyésztése. Irta: Kis Mihály	1.—
A műtrágyák helyes alkalmazása. Irta: Kerpely Kálmán	—50
Sertéstenyésztés. Irta: Dörner Béla	—50
A kizsázd gépel. 2 füzet. Irta: Ifj. Spornon F.	2.—
Kisgazdaságok termesztése. Irta: Roseller K.	—50
Fejlesztések takarmányozása és borjufelnevelés. Irta: Cselkó István	—50
Baromfihizalás és értékesítés. Irta: Winkler J.	—50
Állatteny. tanácsadó. Irta: Matlaskovszki T.	—50
A méhészet vezérfonalja. Irta: dr. Rodicsky J.	—50
Marha-, juh- és sertés hizalás. Irta: Cselkó I.	—50
A gazda mint üzletember. Irta: Seyfried K.	—50
Első segélynyújtás az állatok megbetegedésénél. Irta: Lukács Aladár	1.—
A kizsázd kecsketenyésztése. Irta: dr. Rodicsky Jenő	—50
Kisgazdaságok berendezése. Irta: Matlaskovszki Tádé	1.—
Az erdő művelése stb. Irta: Földes János	1.—
Kisgazdaságok számvitel. Irta: Matlaskovszki Tádé	1.—
Szőlőművelés. Irta: Föld Károly	1.—
Tejgazdaság dióhéjban. Irta: Ujhelyi J.	—50
Ten és kender term. Irta: Földy Lajos	1.—
Kosárfűz termesztése. Irta: Wickl Gyula	—50
Baromfihiz. Irta: Winkler János	—50
A pata ápolása. Irta: Zimmermann A.	—50
A gyümölcskert védelme. Irta: Jablonowski J.	1.—
A gazda egyenesadói. Irta: dr. Szilárd Ferenc	1.—
Gyak. gyümölcsstermesztés. Irta: Molnár István	1.—
Zöldségstermesztés. Irta: Ozapary Bertalan	1.50
Katonai pótló tenyésztése. Irta: Kis Mihály	—50
Gyümölcs értékesítés. Irta: R. Molnár István	1.—
Baromfitegyesítések. Irta: Balás K. és Winkler J.	1.50
Gazd. építéssel dióhéjban. Irta: Groffits Gábor	1.—
Szántóföldi takarmánytermelés. Irta: dr. Konkoly-Thege Sándor	1.—
Virágtenyésztés. I. rész. Irta: Ozapary Bertalan	1.—

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Magyar Gazdasági és Iparvasutak

Budapest, V., Váci-körút 74. ■ Telefon 154-58. (Interurbán.)

Gazdasági vasutak, répa-, trágya-, gabona- stb. szállításra, csatlakozó vágányok.

Nagy raktár mindennemű új és használt görpályaanyagokban.

Tervezés, építés, felszerelés, teljes vasutak kölcsönadása, vasutak törlesztési (amortizációs) alapon

GÉP- ÉS VASUTFELSZERELÉSI GYÁR R.-T. BUDAPEST- Kisvasuti gyártmányai- KISTARCSA nak kizárólagos eladása.

Kartellenkívül!

Zsák- és ponyvakölesönzés. Új és használt

zsák, ponyva,

kéveköző, szőlőkötöző és zsinagáru, kartellen kívüli legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az országház mellett)
Telefon: 45-26. 7614 Alapított 1878.

Eladó. Az ország legjobb jószágtenyésztő vidéken és gazdaságra bármint dusan termő, kb.

1200 magyar hold ingatlan,

1000 hold bevételre, 7 szobás és melléképítményekkel ellátott kastélytal, potom áron, **550.000 koronáért** eladó; azonnal átadandó vétellel együtt, kedvező fizetési feltétellel. Érdeklődők forduljanak: **Gölya Imre, Érszöllős.** 5692

Gyálanagyréti birtokomon, közvetlen Szeged vasutállomás mellett, **15 darab igen szép**

berni tenyészbika eladó.

(Vevőknek vasut-
hoz kocsit küldök.)

Lichtenegger Gyula,
Szeged, Dugonics-tér 1. sz. 5682

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25.
Talaj, trágya, abrak, viz, szén, répa, valamint minden egyéb gazdasági és ipari vegyvizsgálatok.

Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben. Tagokunk az állami díjazásból 10% engedély.

Teljesen új

legerősebb impregnált szövetből készült

kölcsönponyvákat

szállítok 8 x 12 méteres méretben 3, vagy 6 évi bér szerződés mellett **bérmertve** bármely magyarországi állomásra **darabonként 70 korona évi kölcsöndíj**

ellenében. Az oda- és visszaszállítási fuvardíjak megtakarítása céljából a kölcsönponyvák évről-évre állandóan a bérlőnél maradnak és a 6 évi bérletidő leteltével a bérlő tulajdonába mennek át.

Tessék megrendelőlevelet kérni és közölni, hogy hány db kazalponyvára lesz szüksége.

6 x 8 méteres ponyvákat évi 35 korona bérösszegért szállítok.

FENYŐ BÉLA

műszaki nagykereskedő

Budapest, V., Csáky-utca 34. szám.
Telefon 121-64. Telefon 121-64.

Somogy megyében, nagyobb község és vasutállomás mellett 167 hold, ehhez közel 123 magyar hold jóminőségű

homokos birtok,

urilak, gazdasági épületek, összes termés és felszereléssel, kedvező ár és fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban 5682

Bérlevelek az 1909 november 1-én életbelépett cselekvőtörvények kivonatával, darabonként 5 fillérréti
bérlőkönyvecskék (szegődségi könyv) darabonként 10 fillérréti
elboosajtó bizonyítvány darabonként 2 fillérréti
kaphatók a „Patria” részv.-társ. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Többszörösen kitüntetett tenyészetemből erős csontozatu, szőke szőrű, átveszelt mangalica

tenyészkanok eladók.

Grósz Zsigmond, Hosszuhát, Bihar megye. 5510

Hízóállatkiállítás, Wien 1906:

I. díj: Állami aranyérem.

Hízóállatkiállítás, Wien 1908:

I. díj: Kiállítási aranyérem.

I. díj: A cseh királyság gazdasági tanácsának elismerő oklevele. Első és második díj, elismerő oklevél és állami ezüstérem az 1913. évi Komotau-i országos kiállításon.

Az eredeti Hampshire kosokból Leneschitz-i törzsnagyunkban a

kos eladás

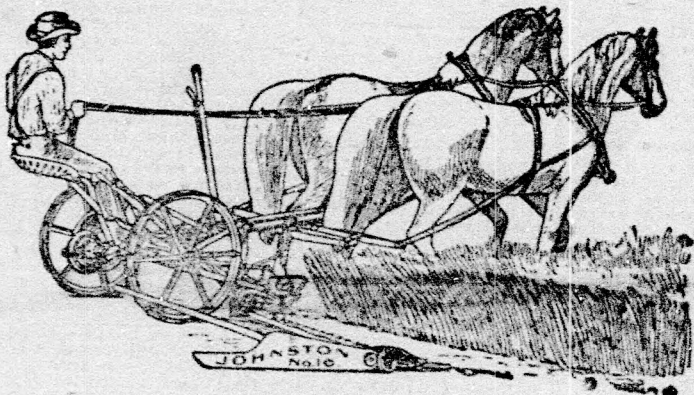
megkezdődött. Esetleges vételre tisztelettel meghívjuk a t. gazdaközönseget. Fürstlich Schwarzenberg'sche Herrschafts-direktion, Postelberg, vasuti állomás: Postelberg, Csehszág. 5680

LEVÉLPAPIROK és BORITÉKOK

a legjutányosabb árak mellett kaphatók a „Patria” iradalmi vállalat és nyomdai részvénytársaságnál Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

„AUTOMAT” szabadalmazott fűkaszalógép.

Ezen egyszerű és szilárd fűkaszaló magában egyesíti mindama előnyöket, melyek a munkateljesítmény kvalitatív emelésére szükségesek. Főelőnye a **teljesen önműködő kikapcsoló-** és a vele egyidejűleg működő **késemelőkészülék**, melyet egy lábnyomásu emeltyű abban a pillanatban hoz működésbe, amidőn a gép a veszélyt jelentő ponton kizökken.

Az „Automat”-fűkaszaló sűrű megdőlő herésekben is akadály nélkül dolgozik, mert erős szerkezete őt erre kiválóan képesíti.

Mielőtt fűkaszalógépet vásárol, tekintse meg szabadalmazott „Automat”-fűkaszalónkat, mely a legkiválóbb anyagból és a leggondosabb kivitelben készül!

Johnston 10. számú amerikai fűkaszalógépe $4\frac{1}{2}$ és 5 láb munkaszélességű. Egyszerű szerkezet, könnyű kezelhetőség és nagy munkateljesítmény jellemzi ezen kiváló fűkaszalónkat, melynek kaszavédő ujjai kovacsolt acéلبól készültek. Különös figyelmet érdemel a kitűnő golyócsuklós kapcsolószerkezet.

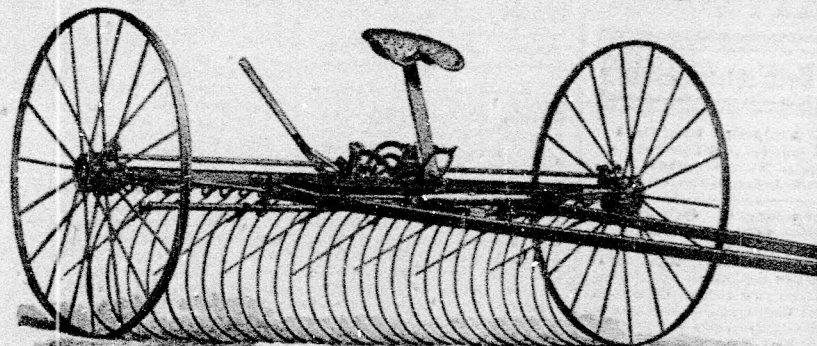
Óránként egy holdat vág!

A tarlómagasság tetszés szerint szabályozható!

Szénagyűjtőink, valamint egyesített szénaforgató- és gyűjtőgépeink elismertek, mert ezek a legkitűnőbb acélszerkezetű készülékek, a magas kerekek kettős aggyal és kétsoros küllökkel bírnak s a fogak olajban keményre lettek edzve.

Önműködő lezárószerkezet!
Automatikus kiürítés!
Célszerű lekotró készülék!

Árjegyzéket és árajánlatot kívánatra küld.

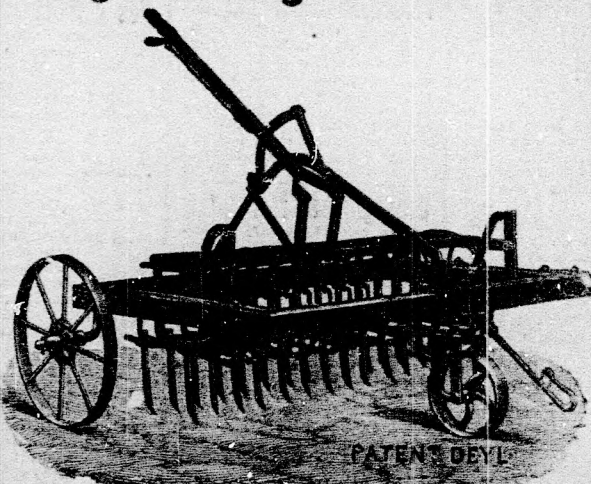
Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi
vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND,

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 26. SZÁM.

Közgazdasági és Parcellázó Bank R.-T. Áruosztálya, Pozsony.

Rétskarifikátor.

(DEYL SZABADALMA.)

A legalkalmasabb eszköz a réteknek felhasogatására és egyidejűleg a mohától való megtisztítására.

Kétszeres terméshozam.

Minden kés külön, önállóan dolgozik és munkamélysége szabályozható.

A fogak tisztítása pillanatnyilag eszközölhető.

➔ Kérjen árjegyzéket és prospektust! ➔